

BEZBJEDNOST

decembar 2007 • broj 1 • godina I

M A G A Z I N

www.cir.cg.yu

Neodoljivi zagrljaji

Crna Gora u trouglu
Brisel–Moskva–Vašington

Ministar odbrane Crne Gore
BORO VUČINIĆ

**Spremni
smo!**

Najveća NATO vježba
na Jadranu

Noble Midas 07

Crna Gora
Ministarstvo odbrane

Magazin
Bezbjednost
Izdavač
Centar za
međunarodne odnose
Crne Gore

Osnivač i direktor
mr sci. Savo Kentera

Glavni i odgovorni
urednik

Dušica Tomović

Redakcija
Neđeljko Rudović
Brano Mandić

Marijana Bojanić
Siniša Luković

Uređivački odbor
Savo Kentera
Dragan Samardžić
Petar Baucal
Jack Petri

Lektor
Goran Popović

Prevod

Jadranka Ilić
Mira-Bubica Dašić

Tehnički urednik
Budimir Bukilić

Fotografije
FoNet

Arhiva Bezbjednosti

Dizajn naslovne strane
Željko Krgović

Sekretar redakcije
Jelena Vujović

Tel/fax

+382 81 60 10 50
+382 81 60 10 51

e-mail:

redakcija@cir.cg.yu

Štampa
Kolor pres
Lapovo

Intervju **8**
Spremni
smo za
misije

Top
story **14** Neodoljivi
zagrljaji

17 Crna Gora i
bezbjednost danas

19
Boka bez
toksičnog
otpada

Crna Gora
zona bez mina
20

Region **25** Nezavisnost
u 2008?

31 Klasa F-125 za
borbu protiv terorizma

12 U NATO ako Kosovo
ne bude nezavisno

Pro & contra

13 Prednosti veće
od nedostataka

Objektivno **18**
informisanje o
prednostima NATO-a

Top secret **21**

22 Region

Noble Midas 07

SLJEDEĆI BROJ MAGAZINA BEZBJEDNOST IZLAZI U APRILU 2008.

Projekat je realizovan uz podršku Ministarstva odbrane Velike Britanije

DECEMBAR 2007

BEZBJEDNOST 3

Uvaženi čitaoci,

Prvo izdanje časopisa »Bezbjednost« ujedno predstavlja i upoznavanje sa prvim magazinom u Crnoj Gori koji će se fokusirati isključivo na teme vezane za bezbjednost. Namjera nam je da obezbjedimo časopis visokog kvaliteta, sa sadržajem koji je prikladan i interesantan ne samo čitaocima u Crnoj Gori, nego u regionu i šire.

Pitanja bezbjednosti utiču na svakoga, direktno ili indirektno, bilo da je riječ o našoj privatnoj bezbjednosti, kada šetamo ulicama grada, ili kada govorimo o neizvjesnosti pitanja povezanih sa Kosovom, ili pak globalnoj borbi protiv terorizma. Mnogi od nas su osjetili potrebu za bitnijim informacijama o ključnim pitanjima bezbjednosti bilo da se radi o usavršavanju naših saznanja o ovim temama ili o poboljšanju kvaliteta javnog dijaloga o temama posvećenim bezbjednosti.

Sa sticanjem crnogorske nezavisnosti došlo je i do osnivanja Ministarstva odbrane i stvaranja Vojske Crne Gore, pri čemu se naporno radilo na reformisanju naslijeđene prakse. Takođe je započeta i velika reforma u Ministarstvu unutrašnjih poslova i javne uprave i Upravi policije. Jedan od najvažnijih prioriteta Vlade Crne Gore je put u Euro-atlantske integracije. Ovi faktori, u kombinaciji sa uvijek krhkom regionalnom stabilnošću i bezbjednošću, stvaraju potrebu za pokretanjem jednog časopisa fokusiranog na bezbjednost, koji bi bio od koristi ljudima u Crnoj Gori uopšte, a naročito onim profesionalcima i akademskim krugovima koji se bave pitanjima vezanim za bezbjednost. Jednostavno rečeno, cilj našeg časopisa »Bezbjednost« je da pruži informaciju.

Planirali smo da »Bezbjednost« izlazi kvartalno, međutim, ukoliko reakcija naših čitalaca bude pozitivna i bude izražena želja za češćim izdanjima, uradićemo najbolje što možemo da izađemo u susret. U tom smislu podstičemo i pozdravljamo vaše komentare i sugestije.

U narednim brojevima imaćete priliku da čitate i o drugim oblastima bezbjednosti, kao što su policija, granična odbrana, obavještajne službe, crnogorska i međunarodna bezbjednosna saradnja, kao i šta uključuje civilnu kontrolu obavještajnog sektora i koji su njeni izazovi.

Nadam se da ćete »Bezbjednost« doživjeti kao informativan i interesantan magazin.

Na kraju, želim da našim čitaocima, u ime tima i u svoje ime, poželim srećne Božićne i Novogodišnje praznike, bezbjednu, sigurnu i naprednu 2008. godinu.

Savo Kentera
Direktor
Centar za međunarodne odnose

CRNA GORA DOBILA USTAV

– Nakon višemjesečne rasprave, Ustavna Skupština Crne Gore usvojila je 19. oktobra najviši pravni akt države dvotrećinskom većinom.

Usvojeni Ustav prvi put u pravni poredak te republike uvodi primat međunarodnog nad unutrašnjim pravom, u službenu upotrebu u Crnoj Gori prvi put i formalno uvodi crnogorski jezik, a u upotrebi su i srpski, bosanski, albanski i hrvatski jezik.

Crna Gora je zadržala građanski karakter, a u preambuli su pobrojani svi narodi koji u njoj žive. I rodna ravnopravnost je postala ustavna kategorija.

Predviđena je demokratska i civilna kontrola vojske i bezbjednosnih službi, kao i novi institut parlamentarne kontrole rada vlade kroz parlamentarnu istragu.

POTPISAN SPORAZUM O STABILIZACIJI I PRIDRUŽIVANJU

– Premijer Željko Šturanović i komesar za proširenje EU Oli Ren, u Luksemburgu su potpisali Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju.

EU od Crne Gore očekuje da sprovede sve nužne reforme koje proizilaze iz sporazuma. Vlada je najavila da će od sljedeće godine početi primjenivati plan evropskih reformi u suradnji sa Evropskom komisijom. Najavljeno i da će sljedeće godine Crna Gora podnijeti kandidaturu za članstvo u EU.

GODINA MANDATA VLADE

– Godišnjica crnogorske Vlade, prve nakon sticanja nezavisnosti, formirane 10. novembra 2006. godine, protekla je u znaku različitih ocjena o njenom jednogodišnjem učinku.

Vladajuće partije – DPS i SDP su posebno zadovoljne činjenicom da je Crna Gora, već u prvoj godini mandata Vlade sa Evropskom unijom potpisala Sporazum o stabilizaciji i asocijaciji.

Opozicija i dalje kritikuje Vladu, a posebno njenog premijera Željka Šturanovića, da se još nije oslobodila autoriteta bivšeg premijera Mila Đukanovića.

Vlada je je u prvoj godini mandata parlamentu predložila gotovo 80 zakona, a kao svoj veliki uspjeh navodi i budžetski suficit i dalji rast stranih investicija u Crnoj Gori.

FORMIRAN SAVJET ZA ODBRANU I BEZBJEDNOST

– U skladu sa odredbama Ustava, formiran Savjet za odbranu i bezbjednost, tijelo koje donosi odluke o komandovanju Vojskom Crne Gore.

Savjet čine predsjednici Crne Gore, Skupštine i Vlade, a predsjednik Crne Gore je i predsjednik Savjeta za odbranu i bezbjednost.

Savjet, osim što donosi odluke o komandovanju Vojskom, analizira i ocjenjuje bezbjednosnu situaciju u Crnoj Gori i donosi odluke za preduzimanje odgovarajućih mjera.

To tijelo postavlja, unapređuje i razrješava oficire Vojske Crne Gore, predlaže Skupštini proglašenje ratnog i vanrednog stanja i upotrebu jedinica Vojske u međunarodnim snagama.

KORIDOR ZA NATO

– Crnogorska Vlada prihvatila je sporazum Crne Gore, Srbije i Sjevernoatlantske alijanse o tranzitnim aranžmanima za podršku mirovnim operacijama, kojima se predviđa da se snage i osoblje pod kontrolom NATO-a mogu kretati na teritoriji Crne Gore. Ministar odbrane Boro Vučinić je kazao da se odredbama sporazuma utvrđuju privilegije i imunitet osoblja NATO-a u skladu sa Konvencijom o privilegijama i imunitetu Ujedinjenih nacija.

UHAPŠEN OFICIR ZBOG RATNIH ZLOČINA

– Kapetan bojnog broda Ilija P. Brčić, načelnik Odjeljenja za razvoj u Generalštabu Vojske CG, uhapšen je u nedjelju, 4. novembra, na aerodromu u Rimu na osnovu naloga za hapšenje hrvatskih vlasti i Interpolove potjernice koje ga terete za »ratne zločine protiv civilnog stanovništva«. Brčić je u Hrvatskoj 1993. godine pravosnažno osuđen na 15 godina zatvora, a 2001. je raspisana Interpolova potjernica. U Italiju otputovao službeno, kao član zvanične državne delegacije koja je u posjeti Združenoj komandi NATO-a u Napulju. Ministarstvo odbrane saopštilo je da nije raspologalo zvaničnom informacijom da Hrvatska potražuje oficira Vojske CG.

KOD »112« I U CRNOJ GORI

– Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave pripremilo je Zakon o zaštiti i spasavanju, čime će se obezbijediti sagledavanje izvora postojećih i budućih rizika, uspostavljanje koncepta organizovanog djelovanja državnih i drugih institucija u saniranju vanrednih situacija. Prema tom zakonu, umjesto brojeva telefona policije, vatrogasaca i Hitne pomoći, biće uveden jedinstveni komunikacioni centar za sve pozive u hitnim situacijama.

NOVI HELIKOPTERI ZA VOJSKU

– Na predlog Ministarstva odbrane, crnogorska Vlada razmatra kupovinu novih višenamjenskih helikoptera. Osim što bi Vojska modernizovala vazduhoplovnu flotu, nabavkom tim helikoptera riješio bi se problem gašenja požara, kao i transporta ljudi i robe, posebno u slučaju vremenskih nepogoda u nepristupačnim terenima.

CRNA GORA JOŠ BEZ GRANICA

– Crna Gora još ne može da obilježi svoju granicu, jer je od susjednih država, kojima je uputila Predlog o utvrđivanju granične linije, odgovor dobila jedino od BiH. rekao je ministar unutrašnjih poslova Jusuf Kalamperović. Iz Ministarstva unutrašnjih poslova je saopšteno da se ne očekuju nikakvi problemi sa susjedima, te da su to već poznate administrativne granice bivše SFRJ.

U crnogorskoj komisiji za razgraničenje navode da je pitanje granica prevashodno političko i da prije svega treba da se dogovore šefovi vlada i država, a da ona potom pristupa tehničkom dijelu posla.

CETINJSKI PARLAMENTARNI FORUM

– Sedmi Cetinjski parlamentarni forum (CPF) ugostio je predsjednike i članove odbora za bezbjednost i odbranu zemalja iz okruženja i predstavnike parlamenata država Evropske unije.

Razgovarano je na temu »Partnerstvo za mir i perspektive članstva u NATO – faktor stabilnosti u regionu«.

Na sedmom Forumu učestvovali su predsjednici i članovi odbora za bezbjednost i odbranu parlamenata Srbije, Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Hrvatske, Grčke, Italije, Makedonije i Crne Gore.

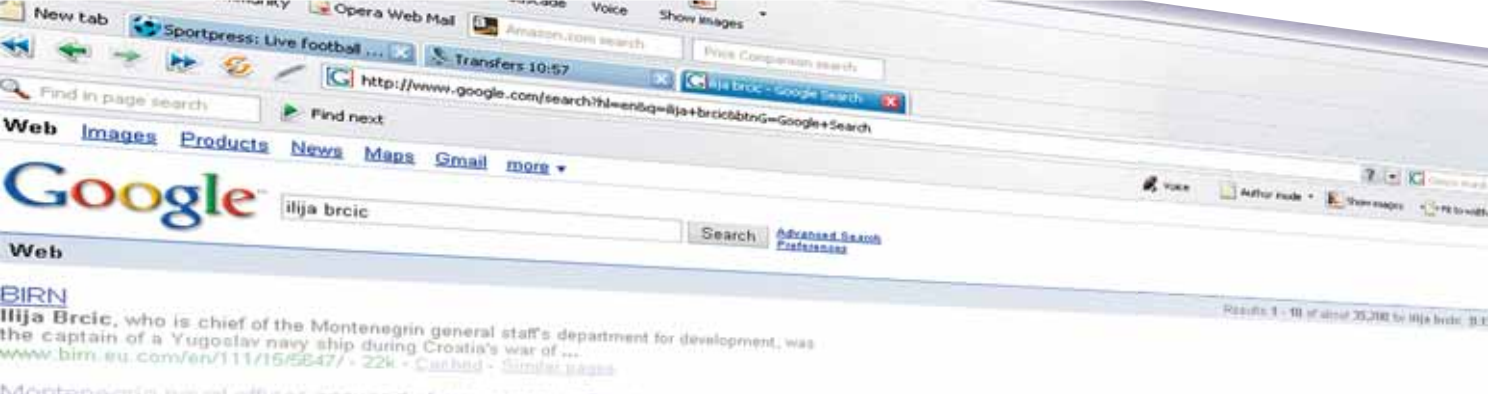

Herkul™

GARANCIJA
5
godina

+382 81 206 850
www.platon.cg.yu

državni neprijatelj N° 1

Kako li su reagovali sjećikese, provalnici & siledžije zatvora Ređina Koeli kada im je banuo uredno obrijan čovjek u bijeloj mornaričkoj uniformi.

Ili su rimski sužnji počeli posprdno da mu salutiraju ili su, što ne treba isključiti, pojavu značajnog gosta osjetili kao ličnu satisfakciju i kompliment. Poštovanje bijele vojne uniforme lako je zamisliv uslovni refleks čak i kod onih što čitav život proklinju plavi policijski mundir.

Sve što jedna država treba da uradi je da kod svojih građana (i zatvorenika) podgrrije tu sistemsku iluziju kako oficirska odora nije dva metra običnog štofa, nego simbol snage i bezbjednosti.

Crna Gora je omanula, taman kada su počele da se zaboravljaju zarozane maskirne gaće rezervista JNA, krvave bluze bosanskih paravojski, uniženi šljemovi sa kokardama namjesto petokrake...

Ipak, ne treba očajavati nad slučajem kapetana Ilije Brčića, jer postoji rješenje: samo neko iz bezbjednosne strukture crnogorske vlasti treba da podnese ostavku. Ako je jedan kapetan bojnog broda otišao u zatvor, valjda bi neko od njegovih pretpostavljenih mogao i sa funkcije, a sve to da se odbrani sveto vojničko načelo odgovornosti. To je mnogo lakše nego šiti nove uniforme, možda po kroju civilnog vazduhoplovstva, da ljude u njima makar ne hapse po aerodromima.

Čovjek u odijelu i sa kravatom, ministar odbrane Boro Vučinić, najavio je internu istragu. Treba da se utvrdi, kaže ministar, je li neko u resoru prečutao informaciju da je među njima osuđenik za ratni zločin. Što će biti ako se utvrdi da niko nije znao za Brčićevu ratnu slavu – to ministar nije rekao.

Piše:
Brano Mandić

Neznanje još jednom nije inkriminisana radnja među dužnosnicima crnogorske izvršne vlasti. Otud nije problem što potjernica za Brčićem cijelu godinu leži u policijskom škaflu. Državni tužilac, ministar pravde, šef policije nijesu obaviješteni, a sve u zemlji u kojoj je do narodne poslovice dogurala obavještajna sentenca »nemoj preko telefona«.

Kako onda Vlada očekuje da građani ne razmišljaju hladnoratovski glede učlanjenja u NATO, dok na domaćem terenu pucaju KGB-ovske afere, pune misterioznih obrta, a sve sa Generalštabom koji naprasno gubi moć govora u odsudnim trenucima.

Još se jednom pokazalo da je ključ svih crnogorskih brava, pa i one italijanske, ostao u devedesetim i da nam ne treba vremeplav da bi ga se domogli, već redovno čitanje novina. Ako je nekad simbol bezbjednosti bilo revolveraško «klik», danas je to isti zvuk koji službenici sistema odbrane treba da proizvedu nad kompjuterom. Zar ne govore o tome kada pominju NATO kao prosvetiteljsku organizaciju? Državni neprijatelj broj jedan, «google», toliko surovo filuje radoznalca podacima o Iliji Brčiću da ruši sve moguće alibije vojne vlasti koja je uhapšena, bukvalno, na putu u NATO. «Izvinite što nismo bili u mogućnosti da se odazovemo na vaš ljubazni poziv, ali član naše delegacije je uhapšen po INTERPOL-ovoj potjernici...»

U zao čas ujedinjena svjetska policija se pokazala kao «zarobljenik lavirinata prošlosti» ili «lovac na vještice», kako to vole da kažu tribuni vladajuće crnogorske partije povodom lustracije. Kada je trebalo lustrirati nebo iznad Dubrovnika, Splita, Hvara i drugih toponima, pokazali su mnogo više talenta da animiraju javnost nego danas kada treba osvjetliti podzemlje sistema, zamomčenog dok su momci ginuli nizašta.

Spremni za misije

NA PRIPREMI Zakona o učešću u mirovnim misijama se intenzivno radi, a 25 oficira i podoficira crnogorske vojske već je završilo specijalističke kurseve koji predstavljaju najviši standard obuke za mirovne misije, kaže u intervjuu za magazin «Bezbjednost» ministar odbrane Crne Gore Boro Vučinić.

Crna Gora se jasno opredijelila da postane dio evroatlantske integracije, a u tom kontekstu članstvo u NATO-u je jedan od prioriteta, kaže Vučinić. »Od trenutka kada je Crna Gora postala članica programa Partnerstva za mir, veoma ozbiljno smo shvatili

• **Do sada je 25 oficira i podoficira crnogorske vojske završilo specijalističke kurseve koji su organizovani u zemljama zapadne Evrope ili kod naših susjeda, što predstavlja najviši standard obuke za mirovne misije**

svoje obaveze na tom putu i naporno radimo na postizanju interoperabilnosti sa NATO-om. Izgradnja i modernizacija nove Vojske i reforma sistema odbrane su prioriteta našeg Ministarstva. Svjesni smo odgovornosti u smislu doprinosa globalnom miru i stabilnosti. Stoga su podrška i pomoć koju dobijamo od naših partnera u obostranom interesu i važno je da shvatimo da članstvom u kolektivnom sistemu bezbjednosti ne možemo samo da »uživamo« sigurnost, a da tome ne damo svoj doprinos«.

U kojoj su fazi pripreme za odlazak crnogorskih vojnika u neku od međunarodnih mirovnih misija?

»Intenzivno se radi na pripremi Zakona o učešću u mirovnim misijama, koji će u potpunosti regulisati tu, veoma značajnu, oblast. Posebno naglašavam da je najvažnije imati u vidu činjenicu da će se o eventualnom učešću naših vojnika u mirovnim misijama odlučivati u Skupštini Crne Gore.«

Kada se može očekivati konačna odluka o tom pitanju?

Angažovanje pripadnika VCG u mirovnim misijama može se očekivati kada se objektivno stvore potrebni uslovi, prije svega, neophodna zakonska regulativa, zatim potpuna obučenost komandnog i vojničkog sastava, te kada se pripadnici VCG opreme adekvatnom borbenom, komunikacijskom i zaštitnom opremom. Vojska Crne Gore težište obuke usmjerava na dostizanje sposobnosti za potpunu interoperabilnost koja podrazumijeva, između ostalog, i obučenost za učešće u mirovnim misijama. U

ističke kurseve koji su organizovani u zemljama zapadne Evrope ili kod naših susjeda, što predstavlja najviši standard obuke za mirovne misije.

Koje su ključne aktivnosti Ministarstva odbrane u narednom periodu koje se tiču Partnerstva za mir?

Ključne aktivnosti ogledaju se u otpočinjanju Procesu planiranja i revizije – PARP procesa, te dostavljanja NATO-u dokumenta PARP pregled, krajem septembra. U drugoj polovini novembra Crnu Goru je posjetila delegacija NATO-a radi analize i usaglašavanja partnerskih ciljeva, nakon čega će uslijediti zvanično usvajanje dokumenta u NATO-u početkom naredne godine. U toku oktobra završen je i dostavljen NATO-u, na uvid, predlog Individualnog partnerskog programa – IPP, kojim je Crna Gora definisala polja i aktivnosti

redovne i specijalističke obuke pripadnika Vojske Crne Gore inkorporirani su elementi koji su sastavni dio standardnih procedura koje se primjenjuju tokom angažovanja u mirovnim misijama.

Koliko ih je u ovom momentu spremno za odlazak?

Do sada je 25 oficira i podoficira crnogorske vojske završilo specijal-

saradnje sa NATO-om u periodu naredne dvije godine. Početkom decembra, u Briselu, planirano je usaglašavanje za implementaciju saradnje. Nakon ispunjavanja preduslova za pridruživanje programima PARP i IPP, Crna Gora stvara uslove da započne politički proces pristupa NATO-u – kroz Individualni partnerski akcioni plan – IPAP. Tim programom predviđa se šira pomoć partnerskim zemljama na jačanju demokratskih in-

stitucija, vladavine prava, tržišne ekonomije i slično, i u njemu će Crna Gora predstaviti svoje opšte, reformske ciljeve, dok će NATO pomoći i nadgledati njihovo ispunjenje.

Koje se aktivnosti očekuju na polju regionalne saradnje?

Na bilateralnom planu nastavićemo veoma aktivnu saradnju utvrđenu godišnjim planovima saradnje. Pored toga, imamo i niz aktivnosti kao što su odlasci pripadnika Ministarstva odbrane i Vojske Crne Gore na različite kurseve i usavršavanja. Do sada smo zaključili bilateralne spo-

rana je posjeta Vašingtonu do kraja godine, kao i intenziviranje saradnje sa brojnim partnerima u Evropi.

Da li su planirani konkretni projekti sa zemljama partnerima?

Otpočela je implementacija projekta potpisanog sa Norveškom, čiji je predstavnik došao u Ministarstvo odbrane i radiće više mjeseci sa našim službenicima na implementaciji tog projekta. MONDEM – projekat uništavanja viškova naoružanja i municije, koji realizujemo u saradnji sa UNDP–om i

• Ne bih rekao da je riječ o padu podrške za članstvo u NATO, već o nedovoljnoj informisanosti i upućenosti građana u prednosti integracije u kolektivni sistem bezbjednosti

razume o saradnji sa Makedonijom, Slovenijom, Hrvatskom, Grčkom, Srbijom i Bosnom i Hercegovinom, a u narednom periodu potpisaćemo sporazume sa Albanijom, Bugarskom, Rumunijom i Turskom. Takođe, značajna prilika za susrete sa kolegama iz regiona bila je i tokom Cetinjskog parlamentarnog foruma. Osim iz regiona, i sa drugim partnerima razvijamo intenzivnu saradnju. U tom smislu plani-

OEBS–om, a uz podršku holandske vlade, još jedan je dokaz naše uspješne saradnje sa partnerima. Radi uspješnijeg rješavanja problema viškova naoružanja i municije uskoro ćemo potpisati tehnički sporazum za implementaciju MONDEM projekta i sa Sjedinjenim Američkim Državama.

Kako komentarišete pad podrške ulaska u NATO?

Raspoloženje građana Crne Gore je

takvo da oko trećina građana podržava članstvo, dok je trećina protiv, a trećina neopredijeljena. Ne bih rekao da je riječ o padu podrške, već da je riječ o nedovoljnoj informisanosti i upućenosti građana u prednosti integracije u kolektivni sistem bezbjednosti. Upravo iz tog razloga, Vlada Crne Gore donijela je Komunikacionu strategiju o evroatlantskim integracijama. Značajno je da je na početku procesa evroatlantskih integracija, slično raspoloženje vladalo i u drugim zemljama, te stoga ističem da smo na početku jednog procesa, koji će zasigurno doprinijeti promjeni stavova javnog mnjenja, kroz informisanje i sagledavanje svih prednosti učlanjenja u NATO. Želim da naglasim da je praksa zemalja u regionu takva da je podrška građana za evroatlantske integracije znatano podložnija promjenama nego kada je riječ o nekom drugom važnom pitanju

Koje konkretne mjere preduzima Ministarstvo odbrane u cilju povećanja povjerenja građana u evroatlantske integracije?

Podrška građana uvijek i isključivo ne zavisi od unutrašnjih okolnosti, već često i od pozicije NATO–a u regionu i svijetu. Članstvo u NATO–u i EU su nedjeljivi procesi, iako Evropska unija nije bezbjednosna integraciona struktura, već dominantno ekonomska, dok je NATO i jedno i drugo. Tako se ulaskom u NATO stiže, prije svega, sigurnost investicija za strane ulagače, dok se ulaskom u EU uglavnom afirmišu ekonomske povoljnosti. Tu treba tražiti razloge razlike u podršci na putu ka ova dva cilja i činjenici da je u Crnoj Gori podrška priključenju EU preko 70 odsto, i da će zasigurno podrška građana za EU doprinijeti afirmaciji ideje učlanjenja u NATO, s obzirom na to da je riječ o komplementarnim procesima. U svakom slučaju, posvećeni smo objektivnom i kontinuiranom informisanju građana o evroatlantskim integracijama. Odluka o tome će se donijeti na demokratski način.

DUŠICA TOMOVIĆ

MILE DRAGIĆ P R O D U C T I O N

WWW.ARMYEQUIPMENT.COM

SERBIA, 23000 ZRENJANIN, MAKEDONSKA 11

TEL/FAX: +381 23 530 457, 534 986

E-MAIL: MDRAGIC@ARMYEQUIPMENT.COM

U NATO ako Kosovo ne bude nezavisno

EVENTUALNI ulazak Crne Gore u NATO obavezno mora biti izglasan na referendumu, pri čemu Srpska narodna stranka smatra greškom što na isti način nije riješeno i pitanje pristupanja Partnerstvu za mir. Iskreno zabrinjava medijska promocija atlantskih integracija od strane pojedinih ličnosti iz javnog i političkog života koje su se zalagale za minimiziranje i ukidanje Vojske Jugoslavije i Vojske Srbije i Crne Gore.

Danas upravo oni barjače idejom ulaska postojeće privatne države u NATO, manipulišući stavovima i emocijama građana prema procesu evropskih integracija. Narod mora da obrati pažnju na činjenicu da u suštini njihovog medijskog odnosa prema NATO-u stoji namjera da dodatno finansijski profitiraju. Konačan stav Srpske narodne stranke o pitanju mogućeg ulaska Crne Gore u NATO vojno – politički savez zavisice od dvije stvari.

Prva je konačno rješenje statusa južne pokrajine Srbije – Kosova i Metohije. Svaka zemlja i svaki politički ili vojni savez koji pokušava da na srpskom državnom prostoru formira antisrpsku ili NATO državu treba da računa da će to ostaviti trajne negativne posljedice na njihove odnose sa Srbima. Ako nam neko otme nešto što je naše, ne možemo ga, nakon toga, računati partnerom. Druga je veoma loš ili nikakav kvalitet unutrašnjih društvenih odnosa u Crnoj Gori definisanih novim Ustavom na čiji je konačni izgled uticala i međunaroda zajednica, uključujući i političko krilo atlantske Alijanse.

Pristalice i protivnici NATO-a treba da se pridobiju za razgovor o pozitivnim stranama i posebno rizicima pristupanja u ovu bezbjednosnu i političku strukturu. Ako u nečemu može da kopira Sloveniju, onda Crna Gora to treba da uradi povodom ovog pitanja.

Slovenačke vlasti su prilikom odlučivanja o ulasku u NATO stimulisale žestoku kampanju u svim sferama društva, pri čemu su u obzir uzeti kompletni potencijalni aspekti, prednosti i mane ulaska, odnosno sve ono o čemu vlast u Podgorici ne želi javno da govori. Članstvo u NATO u sebi nosi političku žrtvu i društvenu posvećenost, pri čemu se takav konkretan projekat debelo plaća, sa mogućim pojedinačnim dobicima. Atlantska ideja u Crnoj Gori iz dana u dan postaje sve okrnjeniji predmet manipulacije, iako polemika o njoj zaslužuje mnogo više ozbiljnosti od one koju pokazuju Vlada, Ministarstvo odbrane i parlamentarna većina. Da sam u pravu potvrđuje zalaganje predsjednika Vujanovića da se proces učlanjenja Crne Gore u NATO reguliše podizanjem ruku u parlamentu, a ne na referendumu na kome definitivno nema prolaz.

Ukoliko se Republika Srbija po pitanju NATO integracija opredijeli za vojnu neutralnost izražavajući time iskreno opredjeljenje protiv politike sile, ugrožavanja mira u svijetu, agresije i rata, onda bi Crna Gora trebalo da slijedi takav primjer. U svakom slučaju, niko ne može, niti ima pravo da donese odluku o pristupanju Crne Gore bilo kom vojnom savezu bez saglasnosti građana, koji o tome odluku mogu donijeti isključivo na referendumu.

Prednosti **veće** **od** nedostataka

INTEGRACIJA u EU se ne suprotstavlja i ne isključuje integraciju u NATO, naprotiv.

Sama EU u svojoj Strategiji bezbjednosti naglašava između ostalog: »nijedna zemla nije u stanju da se sama uhvati u koštac sa današnjim složenim problemima« ili »Sjedinjene Američke Države igrale su presudnu ulogu u evropskoj integraciji i evropskoj bezbjednosti, posebno kroz NATO«; ili »transatlantski odnos je nezamjenljiv.

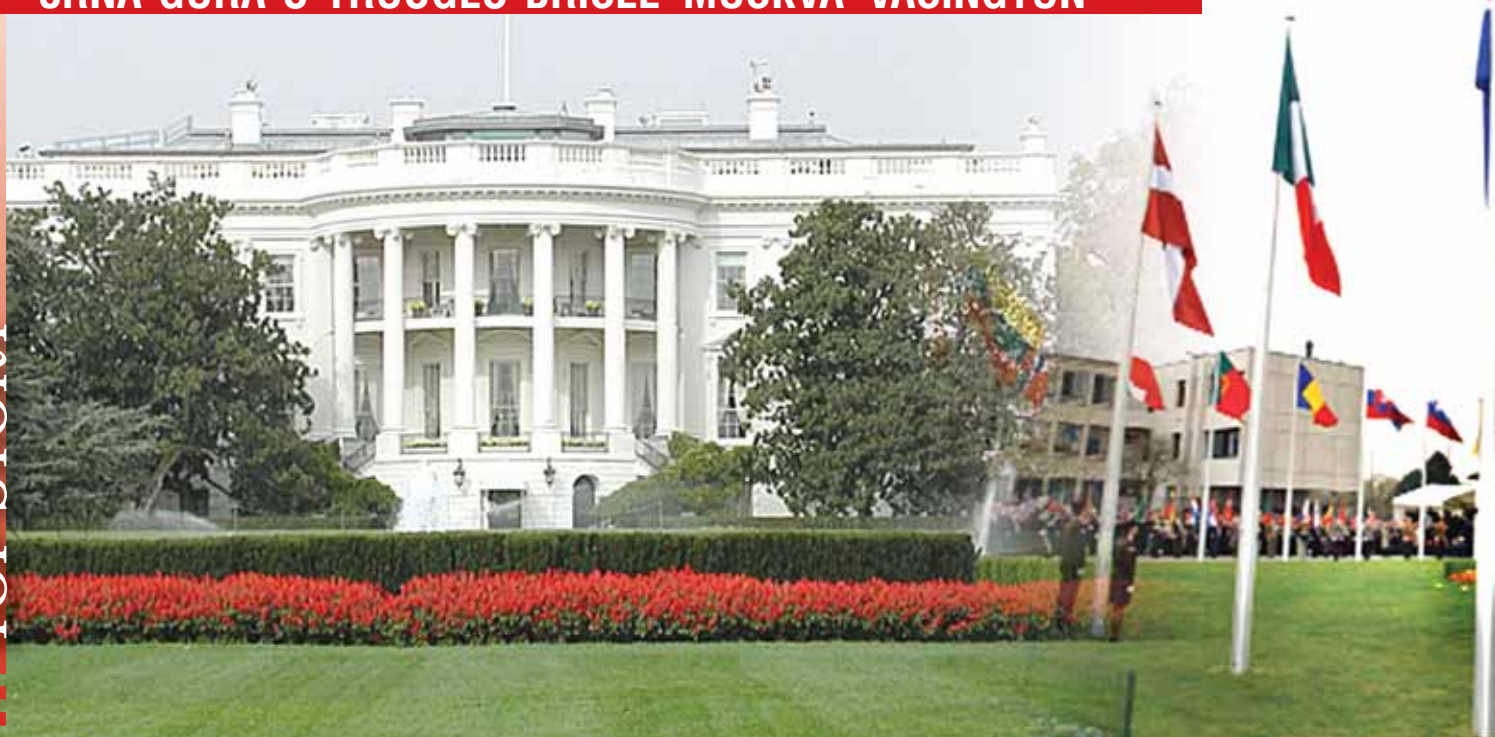
Djelujući zajedno, Evropska unija i SAD mogu stvoriti jednu izuzetnu snagu u službi dobra u svijetu« ... Opštepoznato je da Evropska unija razvija koherentnu politiku, strukture i snage bezbjednosti, između ostalih vojne snage za brzo reagovanje sa oko 60.000 vojnika. Evropski savjet je 2004. godine u Briselu donio planski dokument »Vodeći cilj« i usvaja koncept borbenih grupa veličine bataljona od 1.500 vojnika iz jedne ili više država, koji su predviđeni za raspoređivanje na žarišta sukoba širom svijeta. S druge strane, 21 od 26 zemalja NATO-a su istovremeno članice EU, pa ako to njima nije u suprotnosti valjda ne mora biti ni nama. Dakle, govoriti nijesmo za NATO zato što bi naši vojnici morali ići u druge zemlje u vojne misije, a jesmo za EU, nema nikakvog smisla. Treba da se svi u Crnoj Gori podsjetimo da su upravo takve mirovne misije i intervencije zaustavile strašne ratove, u našem neposrednom okruženju, u BiH, Hrvatskoj i na Kosovu, koji su se svojim posljedicama itekako doticali i nas, osim što su potpuno uništili te zemlje i odnijeli desetine hiljada nevinih žrtava. Takođe, naše učešće u mirovnim operacijama biće i svojevrsan test naše savjesti i solidarnosti, jer smo i mi primali i još uvijek primamo različitu vrstu pomoći od mnogih prijateljskih zemalja koje imaju resurse da pomoć pruže. Zašto bi Crna Gora zbog članstva u NATO-u i učešća u mirovnim misijama postala meta terorizma, kad to nijesu postale ni Holandija, Češka, Norveška... kao članice, niti Hrvatska ili Švedska koje to nijesu. Naprotiv, članstvo u Alijansi bi nadomjestilo sve objektivne i subjektivne nedostatke naše sposobnosti da se odupremo savremenim bezbjednosnim izazovima, pa i

međunarodnom terorizmu.

Kad je riječ o odricanju suvereniteta, protivnici NATO integracije se ne trude ni da se elementarno upoznaju sa načinom organizacije i odlučivanja u Alijansi koji ih potpuno demantuje. No, to im uopšte ne smeta da javnosti saopštavaju netačnosti. Naravno, svjesni smo da veličina i značaj Crne Gore opredjeljuje i njen politički uticaj, ali, s druge strane, upravo članstvo bi omogućilo da se čuje njeno mišljenje u tom velikom forumu saveznika, za što inače ne bi baš imala priliku, a u krajnjem da odlučuje i njen glas ravnopravno sa drugim. I sve da ne želimo biti u kolektivnom evroatlantskom sistemu bezbjednosti, pogled na geografsku kartu našeg bližeg i daljeg okruženja svakom ozbiljnom političaru, državniku, strategu, jasno bi ukazivao da bi izdvajanje iz tog okruženja bila obična, nepotrebna i vjerovatno skupa avantura. Što znači neutralnost kada se kao zemlja ne nalazimo između različitih bezbjednosnih entiteta, već smo u potpunosti okruženi članicama NATO alijanse.

Od sljedećeg proljeća vjerovatno ćemo se i graničiti sa dvije nove članice Hrvatskom i Albanijom. U tim uslovima naša neutralnost ne bi bila između suprotstavljenih strana i zemalja, već bi bila u odnosu na zemlje i šire okruženje sa kojima se integrišemo u svim drugim oblastima, sa kojima dijelimo mnoge zajedničke vrijednosti.

Zato objektivna procjena međunarodne i regionalne situacije i potrebe našeg unutrašnjeg razvoja, sasvim jasno ukazuju da su prednosti od ulaska u punopravno članstvo u NATO mnogo veće od eventualnih nedostataka.

KADA je u aprilu ove godine ministar inostranih poslova Milan Ročen pristao na kontroverzni Sporazum o članu 98 sa SAD, obavezujući Crnu Goru da američke državljane ne izručuje Međunarodnom krivičnom sudu, zvaničnici EU tražili su da ga Podgorica pod hitno poništi, ali je ipak EU šest mjeseci kasnije potpisala sa Crnom Gorom Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Kada je crnogorska Vlada i u svojoj Strategiji nacionalne bezbjednosti ulazak u NATO promovisala kao strateški prioritet, Rusija se nije

Neodoljivi

između EU i Rusije.

Crnogorska spoljna politika, na prvi pogled, uspješno se grana na tri strane – prema Briselu, Moskvi i Vašingtonu, ali i istovremeno proizvodi stalne kontroverze. Pitanje koliko je iskrena namjera Podgorice

više, EU istovremeno naručuje izradu specijalne analize o zastupljenosti ruskog kapitala u najmlađoj državi na svijetu.

Nije, dakle, problem Evropljanima što Rusi dolaze, nego što dolaze mnogo više nego u ostale zemlje regiona i Evrope. A to može i da se pretvori u odlučujući uticaj Rusije na crnogorsku Vladu, što opet znači da možda u perspektivi može da pomrsi račune interesima EU i SAD u regionu Balkana.

- **Ono što se do sada iskristalisalo je da Vlada Crne Gore nastoji da se preko SAD domogne članstva u NATO-u, preko Brisela, kako tvrde vladini zvaničnici, ide prema ekonomskom prosperitetu, dok je Moskva značajna kao stari prijatelj**

bunila niti je indirektno prijetila, kao što ima običaj sa Ukrajinom. A kada se suoče sa pitanjem što misle o izuzetno bliskim vezama Crne Gore i Rusije, predstavnici američkog Stejt departmenta to čak pozdravljaju, dok neki analitičari ohrabruju crnogorsku Vladu da nastavi istim pravcem jer može postati most

da se pridruži »elitnom klubu«, kako često nazivaju EU, ako se sve više sumnja da favorizuje ruski kapital, još ne dobija zadovoljavajući odgovor. Jer, dok u Vladi poručuju da su zastupljene i grčke, njemačke, mađarske i norveške kompanije koje gazduju najprofitabilnijim firmama i da se uvijek prodaje onome ko da

U ovoj fazi izgleda da crnogorska diplomatija lako zaobilazi sve prepreke, s tim što bi se brzo mogla suočiti sa suštinskim izborom koji će odrediti perspektivu zemlje – ili evropska uređena država sa jasnim pravilima istim za sve ili imitacija ruske gubernije u kojoj ne postoje osnovne slobode, kao što je, recimo, sloboda štampe. I neće

zagrljaji

Piše:
**NEDELJKO
RUDOVIC**

to biti izbor spoljnopolitičkih prioriteta nego budućnosti Crne Gore. Koliko je slatkorječiv, šef crnogorske diplomatije pokazao je prilikom pisanja nacrtu Vladinog dokumenta «Spoljnopolitički prioriteti Crne Gore». Tu napominje da su, pored ulaska u Evropsku uniju i NATO, odnosi sa Sjedinjenim Državama od «posebne važnosti», a sa Rusijom «od izuzetnog značaja».

Ulazak u EU je označen kao strateški cilj, koji će u predstojećem periodu «zaokupiti» crnogorsku spoljnu politiku, kao najvažniji zadatak, kako na spoljnom, tako i na unutrašnjem planu.

«Crna Gora vidi EU kao najbolji okvir za dalji razvoj sveukupnih reformi, prilagođavanja evropskim standardima i njihovo usvajanje...», ističe se u dokumentu MIP-a.

Strateški cilj Crne Gore je i učlanjenje u NATO.

«Integracijom u NATO Crna Gora će dobiti najbolji bezbjednosni okvir za odbranu od potencijalnih kriza i izazova po stabilnost države», piše u Nacrtu.

Onda se podvlači da su «odnosi sa SAD od posebne važnosti s obzirom

značajan dio spoljne politike razvijanju i jačanju partnerskih odnosa sa SAD», stoji u dokumentu, pa se odmah potom naglašava da su odnosi sa Ruskom Federacijom «takođe od izuzetnog značaja za Crnu Goru».

«Za Crnu Goru je, takođe, izuzetno važan nastavak njegovanja tradicionalno prijateljskih odnosa s Rusijom i zbog istorijskih i kulturnih razloga», piše u Nacrtu.

Nijedna strana, pod uslovom da

- **U Crnu Goru je prošle godine stiglo oko 1,2 milijarde rura stranih direktnih investicija od kojih je 98,3 miliona iz Rusije. Međutim, dio ruskog kapitala stigao je i preko Velike Britanije, Svajcarske i Kipra, što zvanični udio od 8,1 odsto ruskih investicija u Crnu Goru povećava na više od 25 odsto**

na to da SAD predstavljaju najvažnijeg saveznika u Sjevernoatlantskoj alijansi, te nezaobilaznog partnera EU, kao i regiona, i da imaju izuzetno važnu ulogu u svim relevantnim međunarodnim organizacijama».

«Logično je da Crna Gora posveti

Crnu Goru posmatra kao značajnog spoljnopolitičkog partnera, ne može reći nijednu riječ zamjerke. Ipak, veze sa Rusijom nijesu samo prijateljske, nego prije svega ekonomske. Rusi donose ogroman novac u Crnu Goru, mada u Briselu i Vašingtonu to često nazivaju malo drugačije – pranje para.

▶ nastavak na sljedećoj strani

U izveštaju, pod nazivom Ruska ekonomska penetracija u Crnu Goru, koji je napravio Generalni direktorat na zahtjev Spoljnopolitičkog komiteta Evropskog parlamenta, navedeno je da su ruski biznismeni najprisutniji u bazičnoj industriji, gdje dominantnu ulogu ima Rusal, firma Olega Deripaska, čiji izvoz predstavlja više od polovine ukupnog crnogorskog, zatim u hotelskoj industriji i u kupovanju nekretnina.

»U Crnu Goru je prošle godine stiglo oko 1,2 milijarde eura stranih direktnih investicija od kojih je 98,3 miliona iz Rusije. Međutim, dio ruskog kapitala stigao je i preko Velike Britanije, Švajcarske i Kipra, što zvanični udio od 8,1 odsto ruskih investicija u Crnu Goru povećava na više od 25 odsto.

Takođe, ruske direktne investicije su skočile sa 1,7 miliona eura u 2004. godini, na 98,3 miliona u prošloj godini«, piše u Analizi.

A uporedni podaci govore da je procenat ruskih investicija u Poljskoj 0,7 odsto, Bugarskoj 0,9, Estoniji 2,3, Litvaniji 6,3, Letoniji 6,6 odsto... U Crnoj Gori je 8,1, a u Srbiji samo 0,5 odsto, odnosno 35,2 miliona eura.

U toj analizi se napominje da su ruski investitori veoma zainteresovani za sve preostale velike privatizacije

I to je glavni izazov koji čeka Crnu Goru – da li će «tradicionalnim prijateljima» dozvoliti da zauzmu toliko prostora da kasnije, s obzirom na to da će davati plate značajnom dijelu biračkog tijela, može da kreira unutrašnju političku scenu, diktira cijene i slično. I da li će dozvoliti da ruski poslovni maniri, koji se često poistovjećuju sa mafijaškim obračunima, nađu plodno tle. Prvi američki ambasador u Podgorici Roderik Mur za sada šalje oprezna upozorenja.

«Mislim da je to važno bilo kojoj državi, pogotovo manjim državama, da ne dozvole jednom stranom izvoru kapitala da dominira privredom te zemlje, ili barem jednom granom privrede te zemlje. Takva

- **Danijel Frid: »Sigurno ćete vi iznaći sopstveni put i želimo vam sreću u razvijanju dobrih odnosa sa Evropom, sa mojom zemljom, kao i sa Rusijom«**

dominacija bi mogla da dovede do političkog, diplomatskog pritiska ili nekakvih manipulacija», ocijenio je Mur sredinom novembra.

Njegov šef, pomoćnik američkog državnog sekretara za Evropu Danijel Frid, kada je u julu posjetio Podgoricu, ohrabrivao je široko postavljene spoljnopolitički kurs Crne Gore.

«Apsolutno nema nikakvih problema u tom što Crna Gora pokušava da

Protivnici ga optužuju da Rusiju voli makar koliko i Crnu Goru: **Milan Ročen**

Rusijom», poručio je tada Frid.

Ono što se do sada iskristalisalo je da Vlada Crne Gore nastoji da se preko SAD domogne članstva u NATO-u, preko Brisela, kako tvrde vladini zvaničnici, ide prema ekonomskom prosperitetu i reformama, dok je Moskva značajna kao stari prijatelj. U vladajućim krugovima stalno podsjećaju da je Moskva odigrala značajnu ulogu uoči i nakon obnove državne nezavisnosti, da je to jedna od najperspektivnijih ekonomija svijeta zbog ogromnih rezervi gasa i nafte, što znači da bi Crnoj Gori moglo biti izrazito korisno da joj se uvijek nađe pri ruci. Ono što ne kažu, a na što se sumnja je da su ruski kompanjoni vjerovatno idealni partneri i za pranje crnogorskih para koje se navodno uveliko vraćaju iz inostranstva. Kada je 1997. prvi put službeno posjetio Podgoricu, bivši američki diplomata Vilijam Montgomeri je, po sopstvenim riječima, na crnogorsku Vladu gledao kao na «najstrasniju prokomunističku, prosovjetsku, anitizapadnu i otvoreno neprijateljsku». Od tada je prošlo 10 godina.

Sa njim je počelo: **Oleg Deripaska**

koje treba da se obave u Crnoj Gori, počev od Luke Bar, pa do hotela i drugih turističkih kapaciteta. Poznati ekonomista i analitičar Miroslav Prokopijević upozorava da je problem ako učešće ruskog kapitala pređe 15 odsto.

ima dobre odnose sa SAD, NATO, sa EU i sa Moskvom. Nije ovo takva igra u kojoj se može igrati samo na jednu kartu... Sigurno ćete vi iznaći sopstveni put i želimo vam sreću u razvijanju dobrih odnosa sa Evropom, sa mojom zemljom, kao i sa

Crna Gora i bezbjednost danas

Piše:
Dr Amadeo
Watkins¹

Ako se bezbjednost primarno bavi zaštitom, pitanje je, šta treba da se zašiti u Crnoj Gori, kada i od koga?

Uopšteno gledano, nema sumnje da je danas Crna Gora, kao jedna mlada država, bezbjedna. Ova uobičajena tvrdnja zasnovana je na percepciji koja je karakteristična za prostor Balkana, gdje se bezbjednost uglavnom odnosi na mogućnost ugrožavanja teritorijalnog integriteta države, drugim riječima, na odbrambeno-vojni segment. Međutim, s obzirom na to da je ovakva percepcija bezbjednosti već duže prevaziđena u globalnom kontekstu, odnosno u svijetu čiji smo sastavni dio, postavlja se pitanje koliko je bezbjedna ne samo država, nego i sve više, društvo u cijelini. Već više od petnaest godina, termin bezbjednost podrazumijeva mnogo šire značenje od onog koje se odnosi samo na odbranu i vojsku. Danas, ono uključuje i bezbjednost cjelokupne države i svih njenih subjekata, od granične i finansijske policije, kao i službe spasavanja, do bezbjednosti pojedinca.

Sistemi kolektivne bezbjednosti, prvenstveno NATO, ali i mehanizmi EU, služe kao podrška i podsticaj izgradnji kvalitetnih i efikasnih bezbjednosnih mehanizama. Kao političko-vojna organizacija, NATO omogućava državama da na principima suverenog odlučivanja poboljšaju ne samo vojno-bezbjednosni segmenat, već ostvare i spoljno-politički efekat, koji zasigurno utiče na ekonomske i druge unutrašnje tokove. Kolektivni mehanizam omogućava da se zajedničkim naporima ostvari isti, ako ne i veći, bezbjednosni učinak. Evropska unija, iako primarno organizacija zasnovana na ekonomskim principima, kroz razne mehanizme pomoći do-

prinosi izgradnji stabilnog bezbjednosnog okruženja kroz mehanizme izgradnje institucija, pravosuđa i slično.

Vlada Crne Gore je u poslednoj godini načinila značajne korake na polju reforme sistema bezbjednosti, naročito u oblasti evroatlanskih integracija i izgradnje kvalitetnijeg odbrambenog sistema. Ubrzanim i odgovornim potezima, smjelim odlučivanjem u ponekad teškim uslovima, naročito imajući u vidu nedostatak kapaciteta, načinjeni su pozitivni koraci na zakonodavnom i doktrinarnom polju, ali i u pogledu opšte organizacije. Prostora za dalji rad ne nedostaje, naročito u smislu poboljšanja kvaliteta, koje je moguće postići ne samo kroz dalju sistematizaciju, već još bitnije, i kroz nove edukativne modele i tehničku modernizaciju. Takođe, u budućnosti bi trebalo preduzeti i važne korake na polju upoznavanja šire javnosti sa prednostima koje može donjeti novi bezbjednosni okvir, tj. bliža saradnja i eventualno članstvo u NATO. To je naročito važno za Crnu Goru, koja kao nova država još ima nekih

otvorenih unutrašnjih pitanja.

Izgradnja institucija je svakako najvažniji pozitivan efekat koji će donjeti približavanje NATO-u i EU. Nema sumnje da će ovaj proces ne samo značajno ojačati suverenitet države od spoljnih faktora, već će svojim pozitivnim ekonomskim učinkom omogućiti da se finansijska sredstva usmjeravaju ka drugim namjenama, koje se prvenstveno odnose na ekonomske i funkcionalne aspekte razvoja, uključujući bazičnu infrastrukturu i izgradnju institucionalnih kapaciteta za nova vremena. Ovaj posljednji aspekt, koji je često potcijenjen, jedan je od najvažnijih kada je u pitanju kontinuitet kvalitetnog procesa reforme.

Ekonomski aspekt je vjerovatno jedan od najvažnijih faktora prilikom definisanja pitanja bezbjednosti unutar države. On definiše ne samo kvalitet i mogućnost države da se direktno suoči sa potencijalnim rizicima, već i ulogu i odnos pojedinca prema ovom pitanju. Upravo je ovo jedan od trenutno najvećih izazova u državama ovog prostora, pa i u Crnoj Gori, koji je potrebno adekvatnije riješiti u što kraćem vremenu.

U slučaju Crne Gore ovo svakako podrazumijeva dalju izgradnju cjelokupne infrastrukture, povezivanje i usklađivanje djelovanja svih segmenata državne uprave, ali i regiona. Strane investicije su jedino moguće rješenje koje na adekvatan način može da podstakne ovaj proces. Osnovni preduslov, da bi se to postiglo, uz pravnu državu, svakako je i pozitivna ocjena stepena bezbjednosti u državi.

¹ Ovdje su iznijeti stavovi autora koji nijesu obavezno isti sa stavovima Ministarstva odbrane Velike Britanije

ŠTA JE...?

NATO ▼

– Sjevernoatlantski savez: Formiran u aprilu 1949. godine potpisivanjem Sjevernoatlantskog ugovora. Osnivači saveza su 12 zemalja (Belgija, Kanada, Danska, Francuska, Island, Italija, Luksemburg, Holandija, Norveška, Portugal, Velika Britanija i Sjedinjene Američke Države). Države osnivači su se obavezale na međusobnu pomoć u slučaju agresije na bilo koju od njih. Danas broji 26 država članica.

NATO proširenja ▼

– Grčka i Turska pritupile su 1952. godine, Njemačka 1955. godina, a Španija 1982. godine. Češka, Poljska i Mađarska postale su članice Alijanse 1999. godine. Najveće proširenje NATO-a bilo je 2004. godine, kada su primljene Bugarska, Estonija, Letonija, Litvanija, Rumunija, Slovačka i Slovenija.

NAC ▼

– Sjevernoatlantski savjet; Najviše tijelo NATO-a u kojem se donose odluke. Jedino tijelo Alijanse utemeljeno Svjevernoatlantskim ugovorom. Sastaje se redovno na nivou ambasadora, najmanje dva puta godišnje na nivou ministara spoljnih poslova i odbrane, a ponekad na nivou šefova država ili vlada. Sve odluke se donose konsenzusom.

Generalni sekretar ▼

– Na čelu NATO-a, predsjedava sastancima NAC-a i drugih važnih tijela Alijanse. Prema nepisanom pravilu, uvijek je Evropljanin i to bivši ministar inostranih poslova ili odbrane. Bira se na četiri godine. Nema ovlaštenja za samostalno donošenje odluka i može djelovati u ime NATO-a samo ako zemlje članice to odobre.

Parlamentarna skupština NATO-a ▼

– Okuplja evropske i sjevernoameričke parlamentarce. Potpuno je samostalna u odnosu na NATO i uspostavlja vezu između nacionalnih parlamenata i Alijanse.

NATO Headquarters (HQ) ▼

– Glavno političko sjedište NATO-a u Briselu, ali i stalno sjedište NAC-a i ostalih važnih civilnih i vojnih odbora i tijela Alijanse. U HQ-u se godišnje održava više od pet hiljada sastanaka.

CRNOGORSKA VLADA USVOJILA KOMUNIKACIONU STRATEGIJU ZA EVROATLANTSKE INTEGRACIJE

Komunikaciona strategija o evroatlantskim integracijama Crne Gore, koju je nedavno usvojila crnogorska Vlada, predstavlja okvir kojim se definišu ciljevi, mjere, ciljne grupe i mehanizmi za informisanje javnosti o značaju evroatlantskog puta Crne Gore, kazao je za magazin »Bezbjednost« portparol

Latković

Crnoj Gori. Namjera je bila da se uključi što veći broj subjekata, s obzirom na to da u NATO ne ulazi samo vojska, već cijela država – kazao je Latković. Među prvim aktivnostima, najavio je on, predviđeno je informisanje najšire javnosti o misiji, ciljevima i ulozi NATO-a u savremenom svi-

Objektivno informisanje o prednostima NATO-a

NATO ne predstavlja isključivo vojni savez, već je riječ i o značajnom političkom savezu najrazvijenijih zemalja prostora Evrope i Sjeverne Amerike

Piše:
DUŠICA TOMOVIĆ

Ministarstva odbrane **Vidak Latković**. On je naglasio da će se te aktivnosti sprovesti kroz informisanje javnosti o globalnoj misiji i ciljevima NATO-a, i prednostima koje donosi članstvo u toj organizaciji, i to kako za državu, tako i za građane.

– Komunikaciona strategija predstavlja polazni okvir za buduće aktivnosti Vlade na planu komunikacije sa javnošću. U tom smislu, u skladu sa odredbama tog dokumenta i zaključka Vlade, nedavno je formiran Koordinacioni tim za implementaciju Strategije – kazao je Latković. On je najavio da je Koordinacioni tim u završnoj fazi izrade prvog akcionog plana koji će utvrditi mjere za informisanje javnosti za prvu polovinu naredne godine.

Članovi tima su osobe zadužene za odnose sa javnošću u nadležnim ministarstvima, kao i eksperti za proces integracije u NATO, te predstavnik vladinog Biroa za odnose sa javnošću. Za koordinatora tima imenovan je **Dra-gan Pejanović**, šef kabineta premijera **Željka Šturanovića**.

– Takođe, u proces informisanja uključeni su i relevantni predstavnici civilnog sektora, koji su prepoznati kao aktivni učesnici na polju evroatlantskih integracija u

jetu, sa posebnim akcentom na informisanje određenih ciljnih grupa, kao i specijalistička edukacija novinara o procesu evroatlantskih integracija i mehanizama saradnje.

Latković je istako važnost donošenja takvog dokumenta, jer će od uspješne implementacije Komunikacione strategije, u određenoj mjeri, zavisiti sudbina tog integrativnog procesa.

– Uvjeren sam da ćemo kroz objektivno informisanje javnosti podići svijest o potrebi ulaska u kolektivni sistem bezbjednosti. NATO ne predstavlja isključivo vojni savez, već je riječ i o značajnom političkom savezu najrazvijenijih zemalja sa prostora Evrope i Sjeverne Amerike – kazao je Latković.

On je pojasnio da uporedna iskustva zemalja koje su postale članice Alijanse 1999. i 2004. godine, potvrđuju da je podrška građana za članstvo u NATO-u znatno nestabilnija nego kada je riječ o drugim integrativnim procesima, jer na stavove javnog mnjenja utiču i spoljni faktori, kao i imidž Alijanse u svijetu. Zato će, naglasio je on, jedna od prvih poruka koju će poslati javnosti u Crnoj Gori, kroz implementaciju Strategije, biti ona o prednostima članstva na finansijsko-ekonomskom planu.

Tenkovi T-55 prvi su otišli u staro gvožđe

DRUGA faza realizacije Programa demilitarizacije i rješavanja viška naoružanja započeće uskoro uništavanjem toksičnog otpada u reonu Boke i okoline aerodroma Podgorica. Za uništavanje zaostalog raketnog goriva već je izabran projektni tim. Program MONDEM zajedno sprovode Ministarstvo odbrane, kancelarija UINDP-a i misija OEBS-a u Crnoj Gori, sa ciljem bezbjednog uništavanja velikih zaliha uskladištenog viška oružja i municije, koje je Crna Gora nasli-

jedinice Vojske Jugoslavije. Tenkovi u kasarnama u Podgorici u Nikšiću su izrezani, a započeto je topljenje u pogodnima nikšićke Željezare.

U sljedećoj fazi MONDEM-a, planirano je uništavanje 128 tona raketnog goriva iz vojnog skladišta Pristan u Boki, kao i uklanjanje i uništavanje oko 25,8 tona napalma uskladištenog na vojnom aerodromu Golubovci.

Ministartvo odbrane je saopštilo da

Boka bez toksičnog otpada

Piše:
DUŠICA TOMOVIĆ

jedila od bivše Jugoslavije. Ministarstvo odbrane odredilo je da rješavanje viška naoružanja i opreme, kao i sigurno skladištenje, bude prioritet u reformi sistema odbrane. Osim toga, Crna Gora, kao članica UN-a i OEBS-a, dužna je da poštuje sve sporazume tih organizacija koji se tiču viška naoružanja. U okviru MONDEM-a, u julu ove godine započeto je uništavanje tenkova T-55, koje su nekada koristile oklopne

je završen tender za odabir najboljeg ponuđača za bezbjedno, i u skladu sa ekološkim standardima uklanjanje toksičnog materijala iz priobalja i okoline Podgorice.

Kompleksna i visokotehnička priroda tog posla zahtijevala je da se formira grupa specijalista sa prethodnim iskustvom u uklanjanju hemijskog otpada. Stoga je imenovan menadžer projekta sa iskustvom u sprovođenju takvih poslova, kao i tehnički konsul-

MONDEM BROJEVIMA

- * 11.700 tona viška eksploziva i municije trenutno u Crnoj Gori
- * 2.000 tona viškova eksploziva i municije će biti uništeno do 2009. godine
- * 61 tenk tipa T-55 je izrezan i pretopljen
- * 128 tona toksičnog otpada se mora uništiti
- * 25,6 tona napalma, morskih mina i troyeda se mora uništiti
- * 10 vojnih skladišta naoružanja i municije trenutno u Crnoj Gori
- * 3 vojna skladišta planirana da ostanu do 2009. godine
- * 6,2 miliona dolara potrebno za sprovođenje MONDEM-a
- * 2,1 miliona eura do sada sakupljeno
- * 1,36 miliona eura donacija Vlade Holandije i 375.000 eura Vlade Velike Britanije za sprovođenje MONDEM-a
- * 3 godine će trajati program demilitarizacije Crne Gore

RAKETNO GORIVO PRIJETNJA PO OKOLINU

U skladištu u Pristanu je smješteno 41,2 tona tečnog pogonskog goriva tipa TG-2, uskladištenog u 30 aluminijumskih kontejnera zapremine 2m³, i čeličnim buradima kapaciteta 200 litara. U istom skladištu nalazi se i 87,6 tona oksidanta tipa AK-20K. Oksidator je sam po sebi kompleksna hemijska supstanca, čije su komponente izuzetno aktivne, lako isparljive i visoko toksične. On može predstavljati veliku prijetnju po okolinu i javno zdravlje zbog svog hemijskog sastava, posebno ako nisu odgovarajući uslovi skladištenja. Kada se gorivo pomiješa sa oksidantom, ono postaje hiperboličko pogonsko gorivo za rakete, koje se koristi za projekte P20, P21, i P22 STYX. I samostalno, oksidant AK-20K može da izazove vatru kada dođe u kontakt sa drugim materijalima. Mada nisu toliko toksični ili opasni kao oksidant, gorivo TG-02 i 25,84 tona napalma uskladištenog na vojnom aerodromu Podgorica, takođe su rizični zbog opasnosti od izbijanja požara.

tant, sa iskustvom u uklanjanju i reciklaži hemijskog otpada. Vlada Holandije je nedavno obezbijedila milion i 366 hiljada dolara za rješavanje problema viška naoružanja i municije u Crnoj Gori. Novac je namijenjen za realizaciju dva projekta u okviru programa demilitarizacije MONDEM – za rješavanje viškova toksičnog otpada, ali i upravljanje zalihama SALW, odnosno konvencionalne municije. Pored Holandije, program MONDEM donirale su vlade Velike Britanije, Španije, Belgije, Danske i UN.

Crna Gora

Piše:
MARIJANA
BOJANIĆ

zona bez mina

OD SREDINE septembra granica Crne Gore i Kosova je bezbjedna – makar kada su mine u pitanju. Stručnjaci Regionalnog centra za razminiranje i obuku ronilaca iz Bijele razminirali su granični pojas sa Kosovom površine 394.700 kvadratnih metara. Na tom području pronađeno je i uništeno 16 kasetnih bombi. Takođe, razminirali su i granični pojas sa Albanijom površine 74.900 kvadrata, gdje su pronađene četiri mine i tri ručne bombe.

U akciji koja je trajala 45 dana učestvovali su demineri Centra iz Bijele sa kolegama iz BiH i Hrvatske. Veliku pomoć u tom poslu pružili su pripadnici Policije i Vojske i mjesno stanovništvo.

Razminiranje granice Crne Gore sa susjednim zemljama samo je jedan od brojnih zadataka Regionalnog centra za obuku ronilaca za pod-

Stručnjaci Centra razminirali su granični pojas sa Kosovom površine 394.700 kvadratnih metara.

Na tom području pronađeno je i uništeno 16 kasetnih bombi. Razminirano i oko 300 hiljada kvadrata pod vodom, i izvađeno oko sto tona mina

vodno deminiranje, spasavanje i kontrolu na moru.

»Mine i druga neeksplozirana ubojna sredstva na kopnu i pod vodom su opasni tragovi zaostali iz ratova vođenih u prošlom vijeku. Nažalost, kopno i vode Balkana su pretrpjela dva svjetska i jedan građanski rat«, kaže Veselin Mijajlović, direktor Centra.

On pojašnjava kako je u posleratnom periodu od mina stradalo dosta

ljudi, a velike površine zemlje se ne obrađuju, pa države koje se oporavljaju od ratnih sukoba pokušavaju to da riješe i zemlju učine bezbjednom za protok ljudi i roba, te privredni razvoj.

»Zato je uloga protivminskih centara u svim državama veoma značajna i naš centar je uspio da u petogodišnjem periodu, od kada postoji, potpuno očisti kopno od protivpješadijskih mina, pa danas sa ponosom možemo reći da smo prva i jedina država od bivših jugoslovenskih republika potpuno čista od mina«, kaže Mijajlović.

Centar je formirala Vlada Crne Gore 2002. godine. Osnivanje Regionalnog centra podržale su vlade država regiona preko SEEMAC-a (Kordinacionog tijela za razminiranje JI Evrope).

Mijajlović pojašnjava da su ljudi iz Centra razminirali pod vodom oko 300 hiljada kvadrata i izvadili oko sto tona mina i drugih neeksploziranih sredstava, od čega je 65 tona izvađeno iz podmorja Veriga u Bokokotorskom zalivu.

»Na kopnu smo razminirali oko mil-

CRNA GORA PRVI PUT DONOSI POSEBAN ZAKON O TAJNIM PODACIMA

Piše: MARIJANA BOJANIĆ

PITANJE državne, službene, vojne ili poslovne tajne prvi put će u Crnoj Gori biti regulisano posebnim pravnim aktom. U Vladinoj proceduri nalazi se Predlog zakona o tajnosti podataka čiji je obrađivač Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave u saradnji sa nadležnim državnim organima.

Nada Vukanić iz Ministarstva unutrašnjih poslova i javne uprave za magazin »Bezbjednost« objašnjava zašto su se odlučili na pisanje jednog ovakvog zakona i koji je njegov značaj.

»Predlog zakona je pokušaj da se osavremeni pravni okvir zaštite tajnosti podataka i da se konačno uspostavi nivo bezbjednosti na nacionalnom nivou koji bi odgovarao zahtjevima EU i NATO-a«, objašnjava Vukanić.

Postojeći pravni okvir uređivanja pitanja tajnih podataka u Crnoj Gori, prema tvrdnjama Vukanićeve, ne daje sadržinsko određenje pojma tajnog podatka, odnosno informacije koja u sebi sadrži državnu, službenu, vojnu, poslovnu ili drugu tajnu, što otvara mogućnost značajnih zloupotreba.

»Razlog za to leži u činjenici da ne postoji zakonska definicija državne, službene i vojne tajne, već se ona još izvodi iz biča krivičnih djela odavanja državne, službene i vojne tajne utvrđenih Krivičnim zakonikom. S druge strane, u nekim segmentima, odnosno kroz određene propise, državna tajna se djelimično miješa i poistovjećuje sa vojnom tajnom, što svakako ne doprinosi jasnom razgraničenju različitih vrsta tajni«, pojašnjava Vukanić.

MANJKAVI PROPISI

Podvodne mine obično sadrže od 150 do 1000 kg eksploziva koji je izuzetne razorne moći, dok su granate koje su ronionci Centra vadili iz Veriga u Bokokotorskom zalivu sadržavale po 13 kg, što je na ukupnu količinu izvađenih granata iznosilo oko 11 tona čistog eksploziva. Crna Gora je zakonskim aktima regulisala ko se može baviti podvodnim deminiranjem i na koji se način mogu izvoditi podvodne aktivnosti u privredi, turizmu, sportu. Mijajlović upozorava da, kada je ronjenje u pitanju, država još treba da poradi na zakonskoj regulativi. »Poznato je da su u našim vodama bili česti incidenti u ronjenju sa smrtnim ishodom. Broj smrtnih slučajeva u ronjenju sa ronilačkim aparatima u zadnje dvije godine sveli smo na nulu, dok su smrtni slučajevi prilikom ronjenja na dah i dalje problem sa kojim moramo da se suočimo i da ga hitno rješavamo kroz izmjene i dopune Zakona o ribarstvu, jer je ovim zakonom dijelom regulisana oblast izlovljavanja ribe ronjenjem na dah«, kazao je Mijajlović.

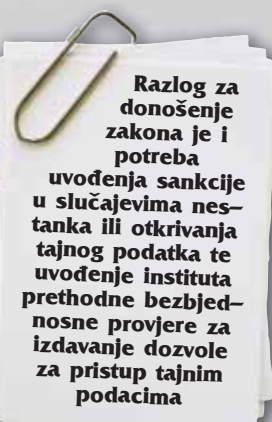
ion kvadrata i to granicu sa Hrvatskom, Albanijom, Srbijom i Kosovom. Imali smo veliku pomoć deminera i drugih stručnjaka iz hrvatskog Centra za deminiranje, iz BiH, Slovenije, Albanije, Srbije i drugih protivminskih centara«, kaže Mijajlović.

Zahvaljujući Centru i njegovim stručnjacima Crna Gora je danas država bez mina.

»Slobodno se može reći da je potpuno bezbjedna za promet ljudi i kapitala, što, nažalost, nije slučaj sa jednim brojem zemalja u okruženju. Crna Gora je naravno u velikoj prednosti u odnosu na njih, jer smo imali sreću da na teritoriji Crne Gore krajem devedesetih godina nije vođen rat, te je samo na rubnim područjima bilo mina koje su potpuno očišćene«, pojašnjava Mijajlović.

• Zakonom se usklađuju kategorije tajnosti podataka prema međunarodnim bezbjednosnim standardima: »top secret« (strogo tajno), »secret« (tajno), »confidential« (povjerljivo), »restricted« (interno), »unclassified« (neklasifikovani)...

Ključni nedostatak postojećih pravnih propisa, po njenom mišljenju je – nedovoljno jasna procedura, odnosno postupak klasifikacije određene informacije sa oznakom »tajno«.

Vukanić objašnjava da neusklađenost drugih akata sa izuzecima utvrđenim Zakonom o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, koji su preuzeti iz odredaba međunarodnih dokumenata, demokratskih standarda i uporedno-pravnog iskustva, kao i mogućnost da se po pravilu posebnim zakonima u posebnim oblastima uvode novi izuzeci, svakako je poseban problem u postojećem pravnom sistemu.

Dozvola za pristup tajnim podacima se definiše kao akt kojim se određenom licu obezbjeđuje pristup i korišćenje tajnog podatka, a izdaje se onim osobama kojima je pristup određenim podacima »nužan za obavljanje poslova iz njihovog djelokruga«. Izuzeci su: predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine Crne Gore, predsjednik Vlade, poslanici u Skupštini, starješine organa državne uprave, gradonačelnik, odnosno predsjednici opština, starješina ANB-a, zaštitnik ljudskih prava i sloboda, predsjednik Centralne banke, predsjednik Senata državne revizorske institucije, sudije i Vrhovni državni tužilac.

CRNA GORA

»NOBLE MIDAS 07« – NAJVEĆA I NAJVAŽNIJA NATO VJEŽBA U 2007. ODRŽANA JE U HRVATSKOJ

NOBLE

PIŠE: SINIŠA LUKOVIĆ

REGION

NAJVEĆA međunarodna vojna vježba ikada održana u ovom regionu – manevri 12 zemalja NATO-a pod nazivom »Noble Midas 07« održani su od 1. do 12. oktobra u Hrvatskoj. Indirektno, na ovom događaju od izuzetne važnosti za trans-atlantske aspiracije država regiona, bila je prisutna i Crna Gora, čijih su trojica mornaričkih oficira pratila tok »Noble Midasa« u svojstvu posmatrača, direktno iz Komande združenih snaga NATO-a u Napulju.

Vježba je inače, imala za cilj provjeru sposobnosti NATO snaga za brzo djelovanje (NATO Response Force –

NRF) i to prije svega pomorskih snaga. Njena svrha je bila da se provjeri kompatibilnost tog multinacionalnog vojnog sastava, sistem rukovođenja i komandovanja, informacijsko-komunikacijski sistemi i zadane procedure.

Stoga je u prvim danima oktobra na prostor srednjeg i južnog Jadrana stigla multinacionalna armada od oko 9 hiljada vojnika iz 12 zemalja NATO-a, kao i Hrvatske, zemlje domaćina.

Ovo je inače, bio prvi put da se jedna vojna vježba Sjevernoatlantske alijanse održala u zemlji koja još nije članica NATO-a. Na manevrima u Hrvatskoj pored članica alijanse SAD, Velike Britanije,

Turske, Njemačke, Španije, Grčke, Italije, Francuske, Bugarske, Holandije, Norveške i Rumunije, učestvovali su i pripadnici oružanih snaga Hrvatske. U svojstvu posmatrača, »Noble Midas« su na licu mjesta u Hrvatskoj pratili predstavnici oružanih snaga Kanade i Albanije.

Cilj manevara »Noble Midas 07« bio je uvježbavanje savezničkih, kako mornaričkih, tako i združenih snaga u visokom stepenu spremnosti za upotrebu u okviru misija i zadataka NRF. Pored akvatorijuma srednjeg i južnog Jadrana, pojedini sadržaji vježbe realizovani su i na ostrvu Čirje, ratnoj luci Lora u Splitu i vazduhoplovnim bazama hrvatske vojske u Zadru i Divuljama, te na poligonima »Eugen Kvaternik« u Slunju, i »Crvena zemlja« kod Knina. Tokom 12-to dnevnih manevara u Jadranu, snage NRF uvježbavale su sprovođenje svojih osnovnih misija – operacija odgovora na krize, borbe protiv međunarodnog terorizma, desantne mornaričke operacije, razdva-

janje snaga u sukobu, sprovođenje embarga, operacije humanitarnog karaktera i evakuacije civila.

Uvježbavano je i vođenje protivpodmorničke borbe, iskrcavanje na obalno područje desantnih snaga uz vazduhoplovnu podršku, helikoptersko prevoženje specijalaca sa brodova na kopno, bojeva gađanja i slično.

Po već uobičajenoj proceduri kada su NATO vježbe u pitanju, i ovdje su vojne snage zemlje domaćina igrale ulogu »neprijatelja« u čemu su se hrvatskim snagama pridružili Holandani. Hrvati su sa svojih 10 ratnih brodova i 12 vazduhoplova, te Holandani sa tri broda, glumili oponenta NRF-u u operaciji odgovora na međunarodnu krizu, pri čemu NATO snage

MIDAS 07

Zajednički odgovor na krize u svijetu

dejavstvuju pod mandatom UN. Manevre su nadgledali visoki oficiri Alijanse – aktuelni komadant svih NATO operacija u Evropi, američki general Brenc Kredok (Brantz Craddock) i admiral Hari Ulrih, komadant Združenih snaga NATO i pomorskih snaga SAD u Evropi.

Nakon 12 dana intenzivnih vježbovni aktivnosti sprovedenih bez bilo kakvog sigurnosnog ili ekološkog incidenta, sumirani su rezultati »Noble Midasa 07«, od posebnog značaja za naše susjede koji očekuju da već naredne godine postane punopravna članica Alijanse.

Predsjednik Hrvatske Stjepan Mesić, koji je i sam pratio »Noble Midas 07«, istakao je da ona predstavlja privilegiju koja je data hrvatskoj Vojski i hrvatskoj Ratnoj mornarici, kao i povjerenje da oružane snage Hrvatske mogu organizovati i ravnopravno učestvovati u tako kompleksnoj vježbi.

”

U manevrima je učestvovala jedna od najvećih armada koje su ikada uplovile u Jadran – 50 ratnih brodova i podmornica, 70-tak aviona i helikoptera, oko 800 marinaca i 50-tak podvodnih diverzanata i pripadnika raznih specijalnih snaga. Među tom impozantnom ratnom flotom bila su su dva nosača aviona – britanski »Illustrious« i italijanski »Garibaldi«, francuski veliki desantni broid »Tonnerre«, tri raketna razarača, 12 fregata i čak 6 podmornica, od kojih tri na nuklearni pogon.

“

»Možemo biti vrlo zadovoljni onim što je hrvatska vojska učinila. Ovo je prije svega prilika za nas da utvrdimo svoja znanja i vještine, te da ih uporedimo s onima s kojima smo kompatibilni, a to je NATO savez«, naglasio je Mesić.

Hrvatski ministar odbrane Berislav Rončević kazao je da je organizacija »Noble Midasa« tu državu koštala oko 7,5 miliona kuna (oko million eura) od čega će joj 80 odsto biti refundirano iz sredstava tzv. »Varšavske inicijative«. Osim što je imala nemjerljiv vojni značaj za Hrvatsku, ova vježba je rezultirala i konkretnim privrednim dobicima jer su hrvatske firme sa predstavnicima oružanih snaga NATO zemalja, za vrijeme trajanja manevara ugovorile više od 10 miliona kuna snabdjevačkih poslova i raznih usluga.

»Za nas u Ministarstvu obrane ova je vježba potvrda naše spremnosti, ne samo usvajanja standardnih operativnih postupaka, nego i organizacionih sposobnosti«, izjavio je Rončević, izražavajući uvjerenje da će Hrvatska i taj ispit uspješno položiti, te da će u aprilu naredne godine u Bukureštu dobiti zvaničnu pozivnicu za pristupanje NATO-u. Jednako optimističan u tom pogledu je i načelnik Generalštaba vojske Hrvatske, general zbora Josip Lucić koji je kazao da su hrvatske oružane snage spremne za NATO.

»Profesionalne oružane snage postavljaju dosta visoke kriterijume za svoje pripadnike, no naši vojnici su visoko motivisani i prihvataju nove izazove«, kazao je general

”

»Noble Midas 07« bila je združeno-kombinovana vježba NATO snaga za brzo reagovanje NRF, moderno ustrojenih i fleksibilnih vojnih snaga u visokom stepenu pripravnosti, koje su zapravo političko-vojni instrument Sjevernoatlantske alijanse za rješavanje kriznih situacija u svijetu. NRF čine kopnene, vazdušne i mornaričke snage koje NATO-u stavljaju na raspolaganje njegove članice. Trenutno ovaj borbeni sastav broji oko 25 hiljada vojnika i nalazi se pod ingerencijom jedne od tri NATO operativne komande u Napulju, Lisabonu ili Brunsumu.

“

Lucić naglašavajući kompatibilnost vojske Hrvatske sa NATO-ovim snagama, kako u vježbi »Noble Midas 07« tako i u misiji ISAF u Afganistanu, gdje učestvuje i jedna hrvatska vojna jedinica.

Francuski komodor Alen Hinden (Alain Hinden) koji je kao komadant NRF 10 i operativno rukovodio vježbom, ocijenio je da je »Noble Midas 07« potpuno uspio, te da je i Hrvatska svoju ulogu domaćina odradila odlično, posebno imajući u vidu da je tako velika i zahtjevna vježba prvi put održana u jednoj ne-NATO državi.

»Interoperabilnost je jedan od ciljeva svih zemalja koje su učestvovala u vježbi, a ne samo Hrvatske. Uloga NATO-a je da integriše sve snage, odnosno da u zajedničkom djelovanju svi primjenjuju iste procedure i to je upravo ono što smo ovdje postigli«, zaključio je komodor Hinden.

CRNOGORSKA KOMERCIJALNA BANKA
*member of **otp** group*

CKB Call Centar:

Nezavisnost u 2008?

Nezavisnost Kosova se može očekivati u prvom kvartalu naredne godine. Za Srbiju bi najbolja i najbezbolnija varijanta bila da do proglašenja dođe nakon održavanja izbora, što bi odgovaralo svim stranama, kazao je Kentera

POS LJEDNJA runda pregovora Beograda i Prištine o statusu Kosova, uz posredovanje međunarodne trojke, završena je neuspjehom 28. novembra.

Tokom tri dana intenzivnih pregovora, vođenih u banji Baden pored Beča, kompromisa nije bilo jer se dvije strane nijesu pomjerile sa svojih pozicija – Beograd je za široku suštinsku autonomiju Kosova dok je za Prištinu jedino rješenje nezavisnost. Saglasnosti o tome treba li nastaviti pregovore nema ni unutar međunarodne trojke, a EU, SAD i Rusija ne mogu se dogovoriti da li pregovore o Kosovu treba nastaviti i poslije 10. decembra, kada trojka generalnom sekretaru UN podnosi izveštaj o pregovorima o Kosovu. Ili kada je kosovska Vlada najavila da će proglasiti jednostranu nezavisnot...

U trojci ne žele da spekulišu o tome šta će se desiti poslije 10. decembra i navode da to nije njihov posao. Kako prenose beogradski mediji, predstavnik Evropske unije u trojki Wolfgang Išinger je izjavio da Beograd i Priština nijesu uspjeli da dođu do dogovora, ali da su razgovori bili prilika »da se izgradi povjerenje između dvije strane«.

Trojka će 10. decembra podnijeti izveštaj Ujedinjenim nacijama. Generalni sekretar UN Ban Ki Mun na osnovu izveštaja trojke predložiće korake u procesu rješavanja kosovskog pitanja.

Beograd je najavio akcione planove u slučaju da Priština proglasi jednostranu nezavisnost, a Priština, iako je svjesna da je blizu cilja, smatra da je jednostrana nezavisnost, uz koordinaciju s međunarodnom zajednicom, opravdan korak.

Nakon završetka pregovora, većina analitičara koji prate dešavanja na Kosovu smatra da do raspjeta tog

pitanja neće doći u decembru.

Oni smatraju i da bi u slučaju jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova uslijedila reakcija Srba, prije svega sa sjevera Kosova.

Direktor Centra za međunarodne odnose Crne Gore Savo Kentera smatra da uprkos neuspjehu pregovora, 10. decembra najvjerovatnije neće doći do jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova.

»To nije u interesu ni kosovskih Albanaca, jer, ukoliko do toga dođe Kosovo neće biti u skorije vrijeme priznato, niti će biti u prilici da se uključi u rad međunarodnih institucija«, kazao je Kentera, dodajući da ako su kosovske vlasti dovoljno odgovorne »sačekaće sa proglašenjem nezavisnosti«.

»Nezavisnost Kosova se može očekivati u prvom kvartalu naredne godine. Za Srbiju bi najbolja i najbezbolnija varijanta bila da do proglašenja dođe nakon održavanja izbora, što bi odgovaralo svim stranama. Naravno, ukoliko se izbori održe već početkom 2008. godine«, kazao je Kentera za magazin »Bezbjednost«.

»Neuspjeh pregovora o Kosovu je ono što su svi i očekivali, smatra Ivan Vejvoda, direktor Balkanskog fonda za demokratiju.

On je za B92 kazao da ne vjeruje da se išta značajnije može dogoditi do sredine januara, »bilo povoljno ili nepovoljno«.

Vejvoda smatra da u međunarodnoj zajednici očekuju jednostrano proglašenje nezavisnosti Kosova, ali da ne vjeruje da bi do toga moglo da dođe prije kraja februara ili početka marta.

Srbiji u tom slučaju ne ostaje ništa drugo osim da odluku Prištine o nezavisnosti proglasi nevažećom i da diplomatskim putem pošalje poruku zemljama koje bi tu nezavisnost priznale, kaže Vejvoda.

D.T.

SLOVENIJA

SLOVENIJA DOBILA PREDSJEDNIKA

– Ljevičar Danilo Tirk ubjedljivo je pobijedio na predsjedničkim izborima u Sloveniji, osvojivši 68 odsto glasova.

U drugom krugu izbora koji su održani 12. novembra, njegov glavni protivkandidat, bivši premijer Lojze Peterle dobio je podršku 32 odsto birača.

Tirk, nezavisni predsjednički kandidat, koga su podržale ljevičarske opozicione stranke, rekao je da se raduje pobjedi koja mu donosi velike obaveze.

KOSOVO

TAČI POBJEDNIK, SRBI BOJKOTOVALI

– Rekordno slaba izlaznost, manja od 45 odsto, obilježila je parlamentarne i lokalne izbore na Kosovu.

Na parlamentarnim izborima pobijedila je Demokratska partija Kosova Hašima Tačija. Prema podacima grupacije nevladinih organizacija »Demokratija na delu«, na drugom mjestu je Demokratski savez Kosova sa 22 odsto, na trećem Alijansa novo Kosovo sa 12, četvrto i peto mjesto dijele Alijansa za budućnost Kosova i Demokratski savez Dardanije sa deset, dok je ORA dobila četiri odsto glasova. Predsjednik Demokratske partije Kosova Hašim Tači proglasio je pobjedu svoje stranke na parlamentarnim izborima na Kosovu i izjavio da će biti premijer svih građana Kosova.

Prema preliminarnim rezultatima izbora za odbornike skupština opština na Kosovu, najviše glasova i na lokalnom nivou je dobila Demokratska partija Kosova. Bez obzira što je većina Srba izbore bojkotovala, međunarodna zajednica će na osnovu par stotina srpskih glasova priznati zagarantovanih 10 mjesta u parlamentu.

ALBANIJA

ALBANIJA GRADI NUKLEARNU CENTRALU

– Albanska Vlada odobrila je izgradnju nuklearne centrale, a premijer Sali Beriša dao je saglasnost za izgradnju nuklearke, nakon što su mu američka kompanija »Vestinghaus« i italijanske grupacije »Cor-

mozi Holding S.P.A.« predstavili projekat izgradnje. Saopšteno je da će Tirana usvojiti neophodne zakone radi ispunjavanja uslova za bezbjednu proizvodnju nuklearne energije.

SRBIJA

KOŠTUNICA ZA VOJNU NEUTRALNOST

– Demokratska stranka Srbije usvojila je deklaraciju u kojoj se navodi da je vojna neutralnost najsigurniji garant mira, a ta politika najbolji put da se Srbija razvija i napreduje u skladu sa sopstvenim interesima. U dokumentu koji je donijela stranka na čijem je čelu srpski premijer Vojislav Koštunica, istaknuto je da vojna neutralnost predstavlja izraz iskrenog opredjeljenja Srbije protiv politike sile, ugrožavanja mira u svijetu, agresije i rata.

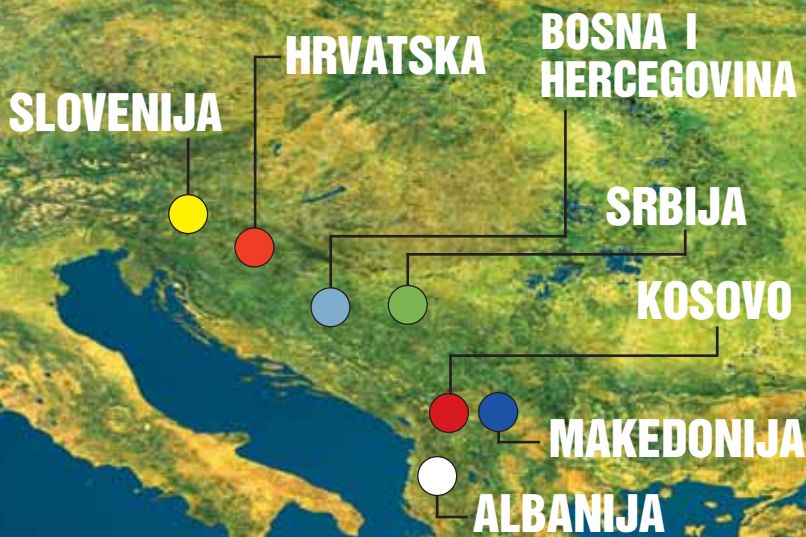
HRVATSKA

RELATIVNA VEĆINA ZA HDZ

– Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) osvojila je najviše glasova na parlamentarnim izborima održanim 17. novembra. Stranka premijera Iva Sanadera osvojila je 66 mandata u hrvatskom Saboru, dok će Socijaldemokratska partija Zorana Milanovića imati 56 mandata.

Iz obje stranke su najavili razgovore s potencijalnim koalicionim partnerima, s obzirom na to da nijedna stranka nije osvojila apsolutnu većinu od 77 poslaničkih mjesta u Saboru.

Sanader je saopštio da očekuje od predsjednika Hrvatske Stjepana Mesića da mu povjeri mandat za sastav nove vlade, i pozvao SDP da

prizna poraz.

Treća po broju osvojenih poslaničkih mjesta u budućem Saboru je koalicija Hrvatske seljačke stranke i Hrvatske socijalno-liberalne stranke (HSS-HSLS) sa osam osvojenih mandata.

BOSNA I HERCEGOVINA

NAJVEĆA KRIZA OD RATA

– Politička kriza u Bosni i Hercegovini, izazvana sukobom Republike Srpske i međunarodnog predstavnika Miroslava Lajčaka, izazvala je pad tamošnje vlade, nakon što je premijer Nikola Špirić podnio ostavku. Svemu je prethodila Lajčakova odluka da o izmjenama zakona kojima je trebalo da se omogući blokada vlade i parlamenta BiH, odnosno opstrukcije u ključnim tijelima BiH, smanji broj glasova potreban za

donošenje odluka, što je posebno loše prihvaćeno u Republici Srpskoj. On je kazao da je jedini cilj tih mjera da se omogući odlučivanje u Savjetu ministara i parlamentu kako bi reformski procesi bili pokrenuti s mrtve tačke.

MAKEDONIJA

AKCIJA »PLANINSKA BUR«

– Tokom sukoba makedonske policije i albanske kriminalne grupe na Šar planini, ubijena su najmanje šestorica pripadnika te grupe, a nije bilo žrtava među civilima i policajcima. U akciji policije pod nazivom »Planinska bura«, makedonska policija uhapsila je 10-tak ekstremista, među kojima je bilo ljudi sa Kosova, kao i onih iz Makedonije, koji su od ranije poznati policiji kao počinioci

teških krivičnih djela.

Na nekoliko položaja s kojih je pućano na policiju pronaćena je velika količina oružja, uključujući teški mitraljez »Gulinov« kalibra 12,7 mm, top, ručni raketni bacači i ručni bacači granata, bombe, eksplozivni materijal i velika količina automatskog oružja.

Organizacija koja sebe naziva Političko-vojni savjet oslobodilačkih vojski Kosova preuzela je odgovornost za sukobe u Makedoniji. Prije tog sukoba, makedonska policija i vojska reagovala su i u okolini Tetova i Kumanova. Krajem oktobra, u napadu na policijsku patrolu kod sela Maline, ubijen je policajac, a dvojica su ranjena, kada su nepoznate naoružane osobe otvorile vatru na njihovo vozilo. Incident se dogodio tokom redovne policijske kontrole, u dijelu države u kojem većinom žive Albanci.

Guardian

Security

DISKRECIJA • SIGURNOST • EFIKASNOST

Budva, Jadranski put - zgrada BSP, tel/fax: +382 86 456 040
Nikšić, Alekse Backovića br. 105, tel/fax: +382 83 241 001
www.guardiansecuritycg.com e-mail: guardian@cg.yu
mob. tel: 067 301 444, 068 831 111, 069 365 800

SUKOB ISLAMSKE VOJSKE SA AL-KAIDOM

– Najmanje 18 osoba poginulo je u Iraku u sukobu Al-Kaide i bivših pobunjenika koji su se okrenuli protiv te terorističke organizacije. Većina pripadnika Islamske vojske, vodeće pobunjeničke grupe sunitskih Arapa u koju su uključeni i članovi bivše partije Sadama Huseina, Baas, priključili su se američkim snagama koje se bore protiv Al-Kaide u Iraku. Oni su se američkim snagama priključili još početkom godine, iako neke vođe Islamske vojske i dalje poriču da imaju bilo kakav kontakt sa trupama SAD.

POVLAČENJE IZ IRAKA

– Američka vojska počela je postepeno povlačenje vojnika koji su ovog proljeća upućeni u Irak kako bi pokrenuli »odlučujuću« ofanzivu protiv tamošnjih pobunjenika i radikalnih islamista. Pentagon je saopštio da će to povlačenje predstavljati prvi ozbiljniji test relativnog poboljšanja bezbjednosne situacije u Iraku. Američke snage u Iraku su posljednjih mjeseci brojale 170 hiljada vojnika. Povlačenje je prvo počelo iz pokrajine Di-jala, gdje su prethodnih mjeseci vođene ozbiljne borbe sa pobunjenicima, ali i uspostavljena stabilna zona bezbjednosti.

NEDOSTAJE INSTRUKTORA U AVGANISTANU

– Generalni sekretar NATO-a Jap de Hop Shefer saopštio je da NATO alijansi nedostaje 50 odsto instruktora da bi se na primjeren način uvježbala avganistanska vojska, kao i da saveznici zaostaju jer nemaju dovoljno ekipa za uvježbavanje u okviru misije ISAF-a. Zapovjednici NATO-a smatraju uvježbavanje Avganistanaca glavnom pretpostavkom za smanjenje broja savezničkih vojnika u toj zemlji, kojih sada ima oko 40 hiljada.

MORATORIJUM NA SMRTNU KAZNU

– Prvi put u istoriji Ujedinjenih nacija, Treći komitet svjetske organizacije, koji se bavi promocijom i zaštitom ljudskih prava, izglasao je moratorijum na smrtnu

DEMON-STRACIJE U GAZI – Najmanje je pet ljudi ubijeno, a 30 ranjeno na skupu pristalica pokreta Fatah, koji su se u centru Gaze okupili u znak sjećanja na nekadašnjeg palestinskog lidera Jasera Arafata.

kaznu, što predstavlja prvi ozbiljan korak za njeno ukidanje u svijetu. Generalna skupština će, kako se očekuje, odluku Trećeg komiteta potvrditi u decembru. Protiv ovakve odluke glasali su predstavnici SAD, dok su sve države bivše Jugoslavije podržale i ozbiljno se založile za ukidanje smrtno kazne.

obogaćivanje uranijuma. Pomenut broj omogućava dobijanje visoko obogaćenog uranijuma u količini dovoljnoj za atomsku bombu za manje od godinu dana.

Iran smatra da je

pravo na razvoj nuklearnog programa neotuđivo, ali zapadne zemlje smatraju da on mora da bude suspendovan zbog sumnji u mirovljubivu prirodu programa

KRIZA U PAKISTANU

– Pakistanski predsjednik Pervez Mušaraf proglasio je vanredno stanje u toj državi do okončanja parlamentarnih izbora. Saopšteno je da će vanredno stanje ostati na snazi kako bi se osiguralo da izbori, koji su zakazani za januar sljedeće godine, budu poštjeni i slobodni. Pakistanski

MASAKR U ŠKOLI U FINSKOJ

– Naoružani 18-godišnji srednjoškolac otvorio je vatru i ubio osam ljudi u srednjoj školi na jugu Finske, a potom je pucao u sebe. Pet dječaka, dvije djevojčice i direktorka škole su ubijeni, a tragedija se dogodila u školi »Jokela« u mjestu Tusula, 50 kilometara sjeverno od Helsinkija. Do ubistva u školi je došlo samo nekoliko sati pošto je na internet-sajtu You Tube postavljen video snimak na kojem je najavljen masakr.

predsjednik je rekao da će vanredno stanje pomoći sukobljavanju s prijetnjama od talibana i Al-Kaide. Hiljade ljudi je uhapšeno u Pakistanu od početka vanrednog stanja, a u kućnom pritvoru bila je i liderka opozicije Benazir Buto.

IRAN POVEĆAVA OPREMU ZA OBOGAĆIVANJE URANIJUMA

– Predsjednik Irana Mahmud Ahmadinedžad saopštio je da ta zemlja ima više od 3.000 centrifuga (mašina) za

EPIDEMIJA SAMOUBISTAVA

– Među američkim veteranima hara »epidemija samoubistava«, sa 120 smrti nedjeljno, navodi se u istraživanju američke televizija CBS.

Više od šest hiljada osoba koje su služile u američkoj vojsci okončalo je život 2005. godine, što predstavlja 17 smrti dnevno. Još veći procenat je kod mladih – u starosnoj grupi od 20 do 24 godine, ona dostiže od 22,9 do 31,9 i to je četiri puta veća stopa samoubistava u odnosu na vršnjake koji nijesu bili u vojsci. U SAD ima 25 miliona bivših vojnika, od kojih 1,6 miliona boraca iz Iraka i Avganistana.

BOEING P-8A POSEIDON

Američki proizvođač »Boeing« od 2013. godine će ratnoj mornarici SAD i ratnoj mornarici Australije isporučivati novo-razvijeni mornarički patrolni i protivpodmornički avion P-8A »Poseidon« utemeljen na poznatom »Boingovom« putničkom vazduhoplovu tipa B-737-800.

»Poseidon« će u operativnoj upotrebi zamijeniti avione tipa »Lockheed P-3C Orion«.

Novi vazduhoplov velikog akcionog radijusa biće naoružan sa pet protivpodmorničkih torpeda, četiri protivbrodske rakete i dvije satelitski navođene bombe.

Pored vođenja protivpodmorničke i protivbrodske borbe, osnovni zadaci ovog aviona, čiji će prvi test primjerci poletjeti 2009-te, su i patroliranje, nadzor nad okeanskim prostanstvima i prikupljanje obavještajnih podataka.

»Poseidon« je dvomotorni mlazni avion koji sa dva motora tipa CFM56-7, postiže maksimalnu brzinu od 907 km/h, odnosno krstareću od 815 km/h. Radni plafon leta je 12.500 metara, a maksimalna poletna težina 85.370 kilograma.

Heckler & Koch HK417

Streljačko vojno i policijsko oružje najrevolucionarnijeg proizvođača vatrenog oružja na svijetu, njemačkog proizvođača Heckler & Koch, oduvijek je spadalo u najuži izbor mnogih specijalnih vojnih i policijskih antiterorističkih jedinica širom svijeta. Osnovna odrednica cjelokupnog proizvodnog programa Heckler & Kocha je revolucionarni dizajn njihove nove jurišne puške HK417, nasljednika već provjerene HK416. Novi HK417 će biti dostupan u standardnom srednjem puščanom kalibru 7,62x51mm NATO .308 Winchester i magazinom od 20 metaka.

FINSKO BORBENO VOZILO PATRIA AMV

Finska kompanija Patria Vehicles je objavila svoje najnovije oklopno modularno vozilo konfiguracije 6x6. Novo vozilo ima oznaku XC-361P, gdje se XC u Finskoj odnosi na borbena vozila pješadije.

Najnovije vozilo predstavlja neznatno smanjenu varijantu vozila konfiguracije 8x8 AMV (Armoured Modular Vehicle), kraće je za 0,6 m (ukupna dužina 7,1 m), ali je po širini (2,8 m) i visini (2,3 m) isto kao varijanta 8x8.

Vozilo 6x6 AMV ima maksimalnu borbenu masu 19,5 t i u njega može da se smjesti deset članova. Pokreće ga turbo dizel

motor Scania DI 12-40AIE, koji u kompletu sa automatskom transmisijom ZF HP 902S Economat obezbjeđuje maksimalni operativni radijus kretanja od 750 km. Prema podacima iz kompanije Patria, AMV 6x6 posjeduje balistički oklopni sistem koji može izdržati eksploziju mina od 10 kg, iako se podrazumijevalo da, kao što je bio slučaj s poljskom varijantom AMV 8x8, zbog ugrađene amfibijske opreme to bude umanjeno.

NJEMAČKA ULAZI U PROJEKAT IZGRADNJE
ČETIRI NOVE RAKETNE FREGATE

Klasa F-125 za borbu protiv terorizma

Piše
SINIŠA
LUKOVIĆ

KOMITET za budžet njemačkog saveznog parlamenta Bundestaga odobrio je plan Ministarstva odbrane da izgradi četiri nove savremene raketne fregate koje nose tipsku oznaku F-125. Izgradnja ovih brodova koštaće 2,2 milijarde eura, a obaviće se u brodogradilištima renomiranih kompanija »ThyssenKrupp Marine Systems« i »Lürssen Werft« koje su za taj posao formirale i poseban konzorcijum nazvan »ARGE F125«.

Izgradnja prvog broda počće 2011. godine, da bi sve četiri nove fregate njemačkoj Ratnoj mornarici bile isporučene u periodu 2014. do 2017. godine. Fregate tipa F-125 biće brodovi dugi 148 metra sa punim deplasmanom od 6.800 tona. Pogon koji će činiti četiri dizel motora koji preko agregata stvaraju struju za dva porivna elektromotora snage po 4.700 kW, te jedna gasna turbina snage 20.000 kW, davaće im maksimalnu brzinu od 28 čvorova i akcioni radijus od 5 hiljada milja. Naoružanje će činiti osam lansera za protivbrodske rakete tipa »Harpoon« (koje će vremenom zamijeniti savremeniji projektili RBS 15 Mk-4), dva višecjevna lansera za PVO rakete tipa RAM, Mk-41 48-mo cijevni vertikalni lanser za PVO rakete SM-2 ili ESSM, top kalibra 127 mm »Oto Melara«, dok su za blisku protivavionsku i protivterorističku zaštitu broda namijenjena dva daljinski kontrolisana brzometna topa kalibra 27 mm i pet mitraljeza kalibra 12,7 mm. Fregate će nositi i po dva višenamjenska helikoptera tipa MH-90, te po četiri brza manja gumena čamca i po jednu malu robotizovanu ronilicu. Novi brodovi tipa F-125 imaće najmoderniju elektroniku u kojoj će kao ključni senzor biti radar sa aktivnom faznom rešetkom, a ova plovila će imati i komandno-komunikacijske sisteme namijenjene komandovanju snagama kako na moru, tako i na kopnu.

Inače, ovi brodovi su prva plovila njemačke RM koja su od početka konstruisana za moderne uslove vođenja rata na moru i suprotstavljanje tzv. asimetričnim prijetnjama. Aktuelni tipovi fregate koje koristi RM Njemačke (F-122, F-123 i F-124) namjeniski su građene kao protivpodmornički ili brodovi za PVO zaštitu, dok će novi brodovi klase F-125 obavljati zadatke stabilizacije mira na moru, taktičke artiljerijske vatrene podrške snagama na kopnu, podrške operacijama specijalnih snaga i suprotstavljanja asimetričnim pri-

NOVE TEHNOLOGIJE

jetnjama na moru. Zanimljivo je da će stoga biti opremljene i tzv. nesmrtonosnim oružjima poput vodnih topova i posebnim infracrvenim-senzor kamerama koje pokrivaju krug od 360 stepeni oko broda i automatski, u slučaju pojave prijetnje, aktiviraju adekvatan odgovor brodskih oružnih sistema. Izuzetno velika primjena automatizacije omogućava da posadu fregate tipa F-125 čini samo 120 ljudi, što je upola manje u odnosu na aktuelne ratne brodove te veličine. Tako ušteđeni prostor biće iskorišćen za ugradnju na brod do 50 pripadnika specijalnih snaga ili drugih vojnika u skladu sa karakteristikama pojedinog zadatka koji brod obavlja, kao i 20 pripadnika letачkog i tehničkog osoblja za opsluživanje helikoptera. Slično načinu koji se već decenijama primjenjuje na

- **Fregate će nositi i po dva višenamjenska helikoptera tipa MH-90, te po četiri brza manja gumena čamca i po jednu malu robotizovanu ronilicu**
- **Izuzetno velika primjena automatizacije omogućava da posadu fregate tipa F-125 čini samo 120 ljudi što je upola manje u odnosu na aktuelne ratne brodove te veličine**

strateškim balističkim nuklearnim podmornicama, i nove njemačke fregate tipa F-125 imaće po dvije posade koje će se međusobno smjenjivati na jednom brodu, kako bi samo plovilo što duže moglo ostati u zoni izvođenja operacija – čak i do dvije godine. Brodovi su projektovani da izdrže intenzivnu upotrebu, godišnje čak i do 5 hiljada radnih sati na moru.

KOMPANIJA »Proizvodnja Mile Dragić«, kao renomirani proizvođač namjenske opreme za pripadnike državnih bezbjednosnih snaga i pripadnike agencija za obezbjeđivanje lica i imovine, sada već tradicionalno, predstavila je novitete na prestižnom sajmu

Kvalitet za **lidersku poziciju** u Evropi

namjenske industrije MILIPOL 07 u Parizu.

Sajam je održan od 9. do 12. oktobra u Parizu, a »Proizvodnja Mile Dragić« je bila jedini predstavnik namjenske industrije iz Srbije.

Predstavljeni su novi proizvodi te kompanije – deminerska čizma, testirana statično i dinamičnom metodom na 70g TNT, namjenjena za opremanje jedinica koje vrše čišćenje terena i objekata od eksplozivnih naprava. Predstavljen je i novi balistički šljem MO6 E, čija masa iznosi 1100g i na nivou je

zaštite II, čime je povećan komfor i pokretljivost personala koji koristi ovakav šljem.

Na sajmu u Parizu predstavljena je i nova balistička ploča, nivoa zaštite IV mase 2500g, što značajno povećava pokretljivost ljudstva. Iz te kompanije je saopšteno da su predstavljeni i izrađeni materijali u digitalnoj maskirnoj šari za sve tipove terena (urbana šara, pustinska šara, šumska šara), kao i nova uniforma tipa »dragon«, koja se odlikuje visokom upotrebnom vrijednošću, drugim rješenjima koja

olakšavaju pripadnicima bezbjednosnih snaga obavljanje zadataka i boravak na terenu.

Kompanija »Proizvodnja Mile Dragić« je svojim zapaženim nastupom na sajmu u Parizu potvrdila svoju riješenost da ostane u svjetskom vrhu i postane lider proizvodnje vojno–policijske opreme u Evropi. Navodi se da su sistemi kvaliteta u toj kompaniji, osnovna garancija za to. »Briga za kvalitet je zastupljena u svim funkcionalnim segmentima«, saopšteno je iz te kompanije. Kvalitet i pouzdanost proizvoda garantuju sertifikati: ISO 9 001 i ISO 14 000, kao i licence: OULAST, NOMEX, SYMPATEX, SPACE TEHNOLOGY. Balistički proizvodi su u sa Glasnosti sa: NIJ STD 0101.04, NIJ STD 0101.03, NIJ STD 0115.00, NIJ STD 0106.01, STANAG 2920, MIL STD 662.E.

NAJNOVIJE RATNE IGRICE **Call of duty 4**

OTKAKO se pojavio na tržištu prije pet godina, serijal Call of Duty je u toliko odličnih momenata definisao sebe kao jedan od najprepoznatljivijih i najigranijih FPS serijala, bilo da se radi o samostalnoj igri ili odličnom multiplejeru. Novi je nastavak po imenu Call of Duty 4: Modern Warfare donio značajne promjene u serijalu, ali je IW još jednom uspio zadržati

originalni stil CoD igara i napraviti još jedan odličan posao. Call of Duty 4: Modern Warfare predstavlja jedan od najboljih FPS naslova koje ćemo vidjeti u ovoj, a možda i u sljedećoj godini. Igra ima svojih nedostataka, ali ih je teško spominjati u odnosu na odličan sadržaj koji se igračima nudi. Gomila neprijatelja i napeti borbeni djelovi i dalje su glavne karakteristike igre. Novi je CoD 4 promjenio vrijeme radnje, te se iz iskorištenog Drugog svjetskog rata prebacio u moderno doba, donoseći igračima drugačije okruženje i moderne igračke koje će biti na raspolaganju. Radnja govori o gomili ukradenih nuklearnih bojnih glava i srednjostočnim teroristima koji su počeli osvajati gradove i prijete svjetskoj sigurnosti.